

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Zuzana Varagnat

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**

Hlavní specializace: Mezinárodní obchod

Název diplomové práce:

Vzájemné hospodářské vztahy Francie – Alžírsko

Autor: Zuzana Varagnat

Vedoucí diplomové práce: Ing. Františka Müllerová

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Vzájemné hospodářské vztahy Francie – Alžírsko“ jsem vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne 23. dubna 2008

.....

Zuzana Varagnat

Poděkování

Úvodem bych ráda poděkovala vedoucí své diplomové práce Ing. Františce Müllerové za odborné připomínky během zpracování.

Úvod.....	6
1. Hospodářská charakteristika Alžírsko	9
1.1 Obecná charakteristika země	9
1.2 Politická situace.....	10
1.3 Ekonomická situace.....	12
1.3.1 Ropa a zemní plyn.....	13
1.3.2 Makroekonomické ukazatele.....	16
1.3.3 Ekonomické reformy	18
1.3.4 Zapojení do regionálních uskupení a mezinárodních organizací.....	19
1.4 Obchodní jednání a národní zvyklosti.....	20
2. Hospodářská charakteristika Francie.....	22
2.1 Obecná charakteristika země	22
2.2 Ekonomická situace.....	24
2.3 Politická situace.....	27
2.4 Obchodní jednání a národní zvyklosti.....	27
3. Historické vztahy Francie a Alžírsko	29
3.1 Období francouzské nadvlády (1830–1962).....	29
3.2 Válka v Alžírsku (1954–1962)	32
3.3 Období po dosažení nezávislosti (1962–1992).....	33
3.4 90. léta.....	35
3.5 Současné vztahy	38
4. Vzájemné hospodářské styky Francie a Alžírsko	41
4.1 Zahraniční obchod.....	41
4.2 Investice	43
5. Spolupráce Francie a Alžírsko	49
5.1 Kultura, vzdělání, věda a výzkum	49
5.1.1 Kulturní spolupráce.....	49
5.1.2 Vzdělávání, věda a výzkum.....	50
5.2 Pomoc Francie hospodářskému rozvoji Alžírsko.....	53
5.3 Ekonomická a technická spolupráce	58
5.4 Spolupráce v oblasti bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu	61
5.5 Pohyb osob.....	63
5.5.1 Harki	65
5.5.2 Nošení závojů ve veřejných školách ve Francii.....	68
Závěr	71
Seznam použité literatury	74
Seznam zkratk a francouzských názvů	77
Seznam grafů, obrázků a tabulek	81
Seznam příloh	
Přílohy	

Úvod

Za hlavní cíl této diplomové práce si kladu zachytit současné vzájemné hospodářské a politické vztahy Francie a Alžírsko. To však neznámá, že se mi povede toto téma vyčerpat co se týče obsahové stránky. Není to ani mým záměrem, jelikož si myslím, že na to jsou jiní odborníci, především z řad historiků. Téma jsem zvolila především s ohledem na můj velmi úzký vztah, který mě pojí k Francii. Druhým důvodem, proč jsem vybrala právě vztahy s Alžírskem, byla čtyřstránková seminární práce na toto téma, kterou jsem psala ve francouzštině v rámci mé vedlejší specializace Studia frankofonních zemí. Vztahy Francie a Alžírsko mě při psaní této práce zaujaly natolik, že jsem se rozhodla psát diplomovou práci na stejné téma, což mi dovolí ponořit se ještě více do hloubky tohoto zajímavého příběhu obou zemí. Třetím důvodem pro výběr tématu byla neznalost této problematiky v Čechách. Jen málokdo u nás ví o napjatých vztazích, které provázejí tyto země již několik desítek let a proto by mohlo být zajímavé případné čtenáře s vývojem francouzsko-alžírské otázky seznámit.

Díky předchozímu psaní seminární práce na toto téma jsem měla trochu usnadněnou přípravu osnovy, která je základem úspěšného dokončení takového úkolu, jakým je diplomová práce. Bylo však třeba najít mnohem více dokumentů a zdrojů, ze kterých bych mohla čerpat. Hodně mi pomohl Francouzský institut v Praze a internetové stránky francouzské ambasády v Alžírsku. Českých zdrojů bylo možno využít spíše okrajově, jelikož se o tomto problému u nás příliš nehovoří. Pro první dvě kapitoly, zabývající se popisem hospodářství každé země, jsem je využila v podobě Souhrnných teritoriálních informací, sepsaných zastupitelskými úřady, které slouží českým exportérům k usnadnění výběru cílového trhu.

Důležitým zdrojem pro mou diplomovou práci byl internet, kde jsem našla mnoho aktuálních informací týkajících se vzájemného obchodu a spolupráce Alžírsko a Francie. Jelikož jsem ve své práci vycházela především ze zahraničních zdrojů, bylo třeba přeložit používané francouzské názvy a jejich zkratky do češtiny. V závěru této práce tedy uvádím seznam zkratek a názvů, ve kterém jsem pro jistotu ponechala i původní názvy ve francouzštině. Všechny prameny, ze kterých jsem čerpala, uvádím v seznamu použité literatury na konci této práce. Navíc jsou vždy formou poznámek pod čarou připsány

u citací. Diplomovou práci jsem se snažila oživit různými grafy, tabulkami a obrázky, jejichž výčet, včetně stránky, na které se nacházejí, jsem uvedla taktéž v závěru práce. Většina grafů pracuje s daty do roku 2007, několikrát jsem však použila i takové, které byly aktualizovány naposledy v roce 2007 a jejichž časová osa končí údaji z roku 2006.

Práci jsem rozdělila do pěti kapitol, ty jsou dále členěny do podkapitol. První kapitola se zabývá hospodářskou charakteristikou Alžírsko. Je zde popsán celkový ekonomický vývoj alžírského státu a jeho politické situace v posledních letech. V závěru, v subkapitole 1.4, pak obchodní jednání a zvyklosti této muslimské země. Druhá kapitola je věnována Francii a jejím hospodářským charakteristikám. Francie jako stát s tržní ekonomikou a hodnotami západních států je pro nás, z důvodu velké podobnosti s podmínkami, které vládou v České republice, méně zajímavá než Alžírsko. Proto jsem se během celého psaní diplomové práce více soustředila na Alžírsko, jako stát, kde vládne islám a kde se uznávají jiné hodnoty a udržují jiné zvyky, které jsou velmi vzdáleny od těch našich, evropských. Francii je z tohoto důvodu ve druhé kapitole věnováno méně prostoru než Alžírsku v kapitole předchozí.

Třetí kapitola se již zabývá vzájemnými vztahy Alžírsko a Francie, především na úrovni nejvyšší politiky. Snažila jsem se shrnout vývoj těchto vztahů již od počátku prvních let francouzské nadvlády v roce 1830. Do této kapitoly jsem vybrala podle vlastního uvážení pouze to nejdůležitější, jež pomůže čtenáři pochopit důvody vzniku určitého napětí mezi oběma zeměmi. Pět subkapitol, které nesou název Období francouzské nadvlády, Válka v Alžírsku, Období po dosažení nezávislosti, 90. léta a Současnost, popisuje téměř 180 let, během nichž se diplomatické vztahy obou zemí vyvinuly až do dnešní podoby. Přestože došlo k velkému zlepšení francouzsko-alžírské otázky, k němuž přispěl zejména prezident Jacques Chirac a jeho dvanáctileté funkční období, stále nemůžeme hovořit o úplném vyrovnání účtů mezi oběma státy.

Ve čtvrté kapitole s názvem Vzájemné hospodářské styky Francie a Alžírsko jsem se pokusila vystihnout aktuální obchodní vztahy. Druhá část této kapitoly se zabývá přímými zahraničními investicemi, které plynou z Francie do Alžírsko a které, přestože jsou zatím na relativně nízké úrovni v porovnání s investory z jiných zemí, přispívají k hospodářskému rozvoji této země a jsou důležitým činitelem při přechodu Alžírsko na tržní ekonomiku.

Pátá a poslední kapitola je věnována spolupráci obou zemí týkající se různých sfér hospodářského života. Tato spolupráce se odvíjí zejména formou pomoci rozvinuté tržní ekonomiky, kterou je Francie, severoafrickému státu ve fázi rozvoje a na počátku ekonomických reforem. Pomoc je poskytována na ekonomické úrovni, ale zasahuje také do oblastí kultury, vědy a výzkumu, vzdělávání, bezpečnosti a potírání organizovaného zločinu. Na závěr této kapitoly jsem zařadila i pohyb osob a otázku udělování víz. Dále je zde rozebrána i současná situace tzv. harki – muslimů ve Francii. V páté kapitole jsem nezapomněla zmínit ani otázku prosazování muslimských zvyků, které jsou v rozporu s hodnotami západního světa, zejména problém nošení závojů během vyučování ve francouzských školách.

V závěru této diplomové práce je uveden již zmiňovaný seznam použité literatury, dále seznam zkratk, tabulek a příloh a samotné přílohy, na které se odkazují v textu.

1. Hospodářská charakteristika Alžírsko

1.1 Obecná charakteristika země

Alžírsko, oficiálním názvem Alžírská demokratická a lidová republika, leží na severu afrického kontinentu. Díky své rozloze (necelých 2,4 mil. km²) je po Súdánu druhou největší africkou zemí a celkově ve světě zaujímá jedenácté místo. Alžírsko však není významné jen svojí rozlohou, ale stále větší roli zde hrají rozsáhlá ložiska ropy a zemního plynu. Ta ho řadí na třetí místo v produkci ropy v Africe¹. Neúrodná Sahara, pod níž se toto nerostné bohatství nachází, zabírá více než čtyři pětiny území Alžírsko. Tím je dáno i nevyvážené rozmístění obyvatelstva, které se koncentruje převážně u pobřeží Středozemního moře. Zde se také nacházejí největší města Alžírsko, včetně hlavního Alžíru se dvěma milióny obyvatel. 80 procent obyvatel jsou Arabové, zbývajících 20 procent jsou Berbeři, nejstarší obyvatelé dnešního alžírského území. Stejně jako v ostatních zemích Afriky i v Alžírsku převládá mladá populace. 65 procent z celkového počtu 33,8 milionů obyvatel (údaj z roku 2007) tvoří lidé do 30 let.

Obr. 1 Mapa Alžírsko

Zdroj: <http://www.geography-exam.com/>

Díky zlepšujícím se podmínkám v lékařství se prodloužila očekávaná délka života o více než 20 let v porovnání s 60. lety minulého století. Dnes se lidé v průměru dožívají

¹ Prvními dvěma producenty v Africe jsou Nigérie a Libye.

71 let. Pozitivní jsou i údaje týkající se dětské úmrtnosti (před dovršením jednoho roku), která oproti 60. letům klesla ze 150 na 35 případů z tisíce. Důsledkem těchto demografických změn je velký nárůst obyvatelstva. Na druhou stranu je demografický růst poněkud bržděn již více než deset let trvajícím problémem terorismu, kvůli němuž každý den zbytečně umírají lidé.

Většina Alžírčanů se hlásí k islámu, který byl ústavou z roku 1989 prohlášen státním náboženstvím. Úředním jazykem je arabština a z doby, kdy Alžírsko ovládala Francie, se zachovala francouzština, která je dodnes používána v obchodním styku. Lidé z vyšších společenských vrstev ji používají i v každodenním životě.

1.2 Politická situace

Od roku 1962, kdy bylo dosaženo nezávislosti na Francii, vládla Alžírsku pouze jedna politická strana - Fronta národního osvobození (FLN). Ve skutečnosti se však veškeré politické dění vždy točilo kolem Armády národního osvobození (ALN), která si již více než čtyřicet let zachovává svůj mocenský vliv. Program vládnoucí strany se vždy přikláněl k dodržování hodnot islámu. Dalšími symboly byly socialismus a vyhraněný nacionalismus. Až do roku 1988 se za těchto podmínek alžírská společnost postupně řtila do propasti.

Vyvrcholením byla všeobecná hospodářská krize, která se v říjnu 1988 přeměnila v sociální nepokoje. První stávky započaly v jedné z nejdůležitějších průmyslových zón Rouibě, ležící nedaleko hlavního města. Hlavním důvodem stávek byla předraženost a zejména nedostatek zboží každodenní potřeby. Tato krize měla však i jedno pozitivum, a to, že se do společenského dění konečně mohly zapojit i další politické strany. Bohužel však díky tomu také sílil vliv náboženského extremismu. V parlamentních volbách v roce 1991 v prvním kole zvítězila Fronta islámské spásy (FIS), která měla zájem na nastolení islámského státu. Druhé kolo voleb se s obavou, že by tato politická strana mohla opravdu vyhrát, nekonalo. O to se postarala armáda, která zrušila výsledky parlamentních voleb, rozpustila parlament a do čela dosadila vlastní vládu v podobě Vysokého státního výboru. Ten měl jak zákonodárné, tak výkonné pravomoci.

Islamistické skupiny FIS, které nebyly s takovým vývojem spokojeny, začaly situaci řešit teroristickými výpady a ozbrojenými střety s armádou. V roce 1997, který byl nejhorší co se týče počtu obětí, přišlo každý týden o život v průměru 220 lidí. Dodnes kvůli těmto vražedným útokům umírá denně nejméně deset lidí, většinou pocházejících z bezpečnostních složek státu.

Politická situace Alžírsko se začala zlepšovat až v roce 1999, kdy do čela státu nastoupil, respektive byl armádou dosazen, předseda FLN Abdelaziz Bouteflika, první člověk, který slibuje Alžírsku blýskání na lepší časy. Jeho cílem je dovést Alžírsko k principům demokratického státu a tržní ekonomiky. Přesto ani on neopomíjí rozhodující úlohu armády ve společnosti. Již několikrát se pokusil uzavřít problém neustálých rozbrojů, zatím se mu však terorismus nepodařilo úplně vymýtit. V roce 2006 například po úspěšném referendu vyhlásil „Mírovou chartu národního usmíření“, jejímž obsahem byl požadavek na složení všech zbraní ze strany bojovníků, kterým byla na oplátku přislíbena beztrestnost. Pokud by ozbrojené skupiny uposlechly, vyřešil by se tak problém dlouhotrvající občanské války v Alžírsku. Charta však měla nakonec opačný účinek a znovu rozbouřila teroristické aktivity islamistů.

V roce 2004 prezident Bouteflika nastoupil, po získání 83,49 % hlasů zúčastněných voličů, druhé pětileté volební období a je možné, pokud to nová ústava dovolí, že bude po roce 2009 znovu zvolen na dalších pět let. Největšího pokroku v prosazování politických, sociálních i ekonomických reforem bylo dosaženo za vlády Aliho Benflise v letech 2000 až 2003. Za jeho úřadování na postu ministerského předsedy prošly parlamentním schválením tři důležité ekonomické zákony a řada dalších vládních návrhů týkajících se různých oblastí společenského života. Hlavními reformami, o které se snažila Benflisova vláda, a v jejichž uskutečňování pokračují i všechny nástupnické vlády, jsou²:

1. větší podpora veřejnosti procesu privatizace, zavedení moderních účetních metod a celkové zprůhlednění hospodaření podniků,
2. modernizace bankovního sektoru vstupem zahraničních partnerů a privatizací,

² Souhrnná teritoriální informace Alžírsko, zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Alžíru ke dni 1. 10. 2007, <http://www.businessinfo.cz>

3. vytvoření průhlednějších zákonů o soukromém vlastnictví půdy, bytů a nemovitostí,
4. transformování aktivit a odpovědnosti za výstavbu bytů ze státního sektoru na sektor soukromý spolu se zavedením nových forem státní podpory při stavbě bytů,
5. provedení reformy soudnictví s cílem odstranění překážek při bankrotech,
6. reformování trhu s pracovní silou a použití hlavního objemu veřejných investic do projektů infrastruktury,
7. reforma vzdělávacího systému tak, aby pracovní síla byla připravena na požadavky soukromého sektoru a v perspektivě také na požadavky integrujících se ekonomik Středomoří,
8. liberalizace obchodu, služeb a pohybu kapitálu.

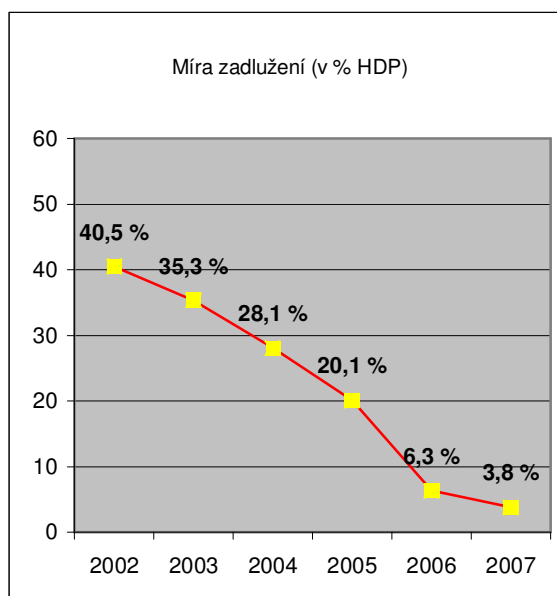
1.3 Ekonomická situace

Dlouhodobé působení jedné strany u moci a její špatné hospodaření vedly Alžírsko pomalu ale jistě do záhuby. Ekonomika se od roku 1965 s nástupem prezidenta Boumedieneho vyznačovala přebujelou byrokracií, která si kladla stále větší a větší nároky na financování ze státní pokladny. Po znárodnění ropného sektoru v roce 1971 a zavedení družstev v zemědělství došlo sice přechodně k ekonomickému růstu a zlepšování životních podmínek obyvatelstva, ale tento slibný vývoj netrval dlouho. Ohromné projekty týkající se průmyslových odvětví a zemědělství, na něž neměla vláda dostatečné finanční prostředky, měly za následek postupné zadlužování Alžírska. K nárůstu zahraničního dluhu přispěla také nutnost dovážet většinu spotřebního zboží a potravin. Na konci roku 2003 zahraniční dluh země představoval 34 % HDP.

Teprve až v posledních letech, díky nástupu nové vlády, můžeme konečně vidět obrat k lepšímu. Za touto změnou stojí částečně i pomoc ze strany Mezinárodního měnového fondu (MMF), který v polovině devadesátých let zakročil a přinutil Alžírsko přejít k úsporným opatřením a přerozdělení úvěrových splátek. Dodnes MMF podporuje Alžírsko v provádění restrukturalizačních reforem a v procesu privatizace. Důležitou roli sehráli a stále hrají rostoucí příjmy z ropy a zemního plynu. Díky nim stát mohl zaplatit

velkou část zahraničního dluhu, dokonce před lhůtou splatnosti, a míra zadlužení klesla na 3,8 % HDP v roce 2007 (*viz graf 1*).

Graf 1 Zahraniční dluh

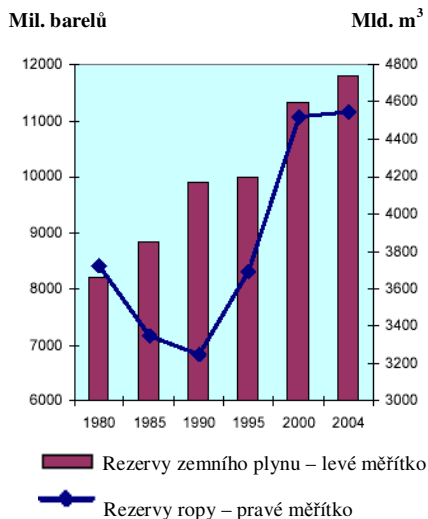
Zdroj: Nezávislý mezinárodní týdeník Jeune Afrique, č. 2412 – 2413

1.3.1 Ropa a zemní plyn

V 50. letech byla v Alžírsku objevena ložiska ropy a zemního plynu³. Díky průzkumům se neustále rozšiřuje počet jejich nalezišť, proto se směrem nahoru pohybuje i odhad jejich zásob (*viz graf 2 s posledními aktualizovanými daty z roku 2004*). Těžba a vývoz těchto surovin se po jejich objevení staly pro ekonomiku Alžírsko nejdůležitějším zdrojem příjmů. Prodej ropy pokrývá dlouhodobě 96 – 98 % všech příjmů z exportu. K tvorbě HDP přispívá téměř 40 %. Výše celkových příjmů z vývozu ropy je přímo úměrná pohybu světových cen ropy (*viz graf 3*). Ty v posledních několika letech neustále rostou, což nahrává pozitivnímu vývoji ekonomiky Alžírsko.

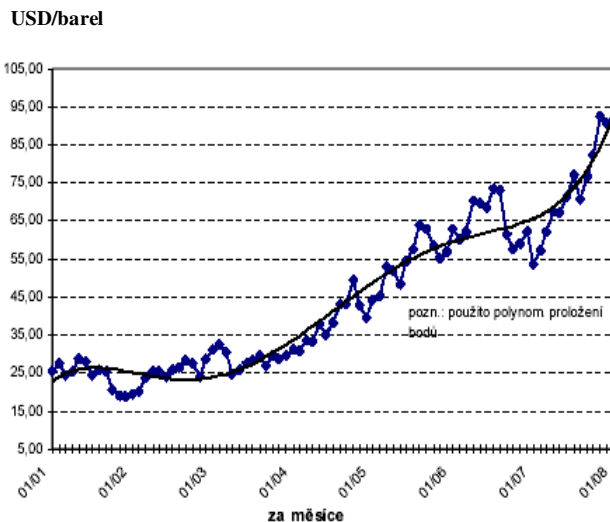
³ Zásoba ropy se odhaduje na 12,46 miliardy barelů (1 barel = 159 litrů), prozatím objevené zásoby zemního plynu jsou 4 522 miliard m³, ale předpokládají se ještě mnohem větší.

Graf 2 Vývoj rezerv ropy a zemního plynu

Graf 3 Vývoj světových cen barelů ropy typu Brent⁴ od roku 2001

(v USD)

Zdroj: Se développer en Algérie: les clés pour exporter et investir, Mission Economique, Ambassade de France en Algérie, leden 2007

Zdroj: Zpráva Ministerstva průmyslu a obchodu s názvem Ropa a ropné produkty, <http://www.mpo.cz>

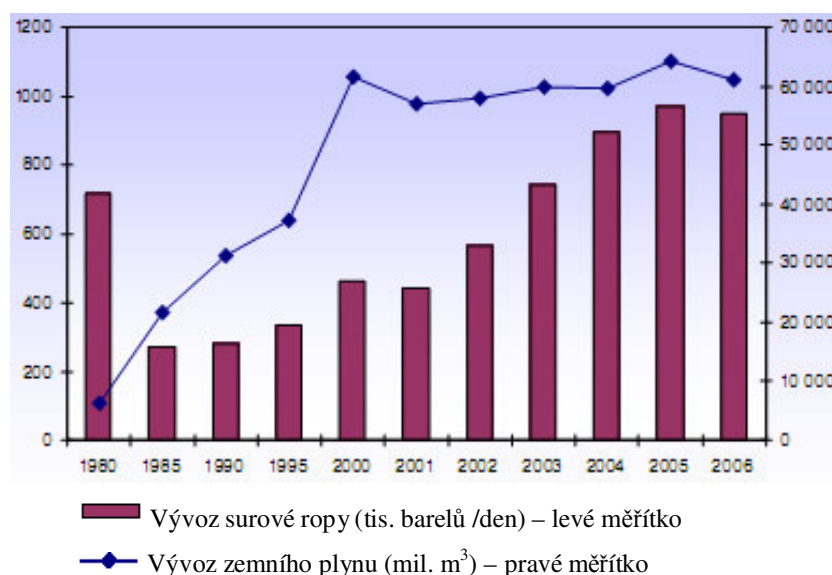
V roce 2006 činila průměrná cena ropy více než 2,5 násobek ceny v roce 2003⁵. Alžírské finanční zákony kalkulují až do konce roku 2007 s rozpočtovými příjmy z prodeje ropy za cenu 19 USD za barel. Veškeré příjmy nad tuto cenu, které Alžírsko inkasuje díky růstu světové ceny ropy, jdou do zvláštního regulačního fondu. Díky tomuto fondu, zřízenému v roce 2000, se daří držet inflaci na přijatelné úrovni. Jelikož je Alžírsko na ziscích z ropy závislé, je také nutné mít nějaké finanční rezervy v případě, že by naopak cena ropy začala prudce klesat. Regulační fond slouží nejen ke snížení negativních vlivů na chod ekonomiky, ale vláda může tyto finanční prostředky použít také na podporu rozvoje určitého odvětví či na uskutečnění dalších strukturálních reforem. V roce 2006 činil jeho zůstatek již téměř 70 mld. USD, což může být dobrý odrazový můstek pro uskutečnění všech plánovaných reforem.

⁴ Směsná ropa Brent zahrnuje 15 druhů ropy z nalezišť v Severním moři. Za cenu tohoto typu ropy je většinou prodávána ropa z Evropy, Afriky a Blízkého východu určená pro spotřebu na Západě.

⁵ Průměrná cena ropy v roce 2003 = 28,90 USD/barel, na konci roku 2006 téměř 75 USD/barel

Na následujícím grafu je vidět vývoj alžírského exportu ropy a zemního plynu v letech 1980 až 2006 (poslední aktualizovaná zpráva týkající se exportu a investování, vydaná francouzskou ambasádou v Alžírsku pracuje s údaji do roku 2006).

Graf 4 Export ropy a zemního plynu

Zdroj: Se développer en Algérie: les clés pour exporter et investir, Mission Economique, Ambassade de France en Algérie, leden 2007

Nejdůležitější a zároveň největší africkou společností, která se zabývá těžbou ropy a zemního plynu je alžírský státní monopol Sonatrach. Společnost byla založena v prosinci roku 1963, tedy až po vyhlášení nezávislosti Alžírska, s cílem stát se hlavním alžírským producentem ropy. V té době však měla Francie ve svých rukou stále ještě 67,5 % území, na němž se prováděl ropný průzkum, proti pouhým 4,5 %, které vlastnilo Alžírsko. Podepsáním dohod s Francií v roce 1965 mělo Alžírsko postupně získat kontrolu nad svými ropnými zdroji. O šest let později zde došlo k nacionalizaci ropného průmyslu a zároveň alžírská vláda rozhodla o 50-ti procentním zvýšení ceny ropy. Francouzské ropné společnosti operující v Alžírsku byly nuceny z důvodu růstu cen a, následkem toho, vyššího daňového zatížení vyplatit alžírské vládě stovky milionů franků. Tento vývoj dal francouzské vládě podnět k tomu, aby ukončila veškeré, do té doby privilegované, vztahy s Alžírskem.

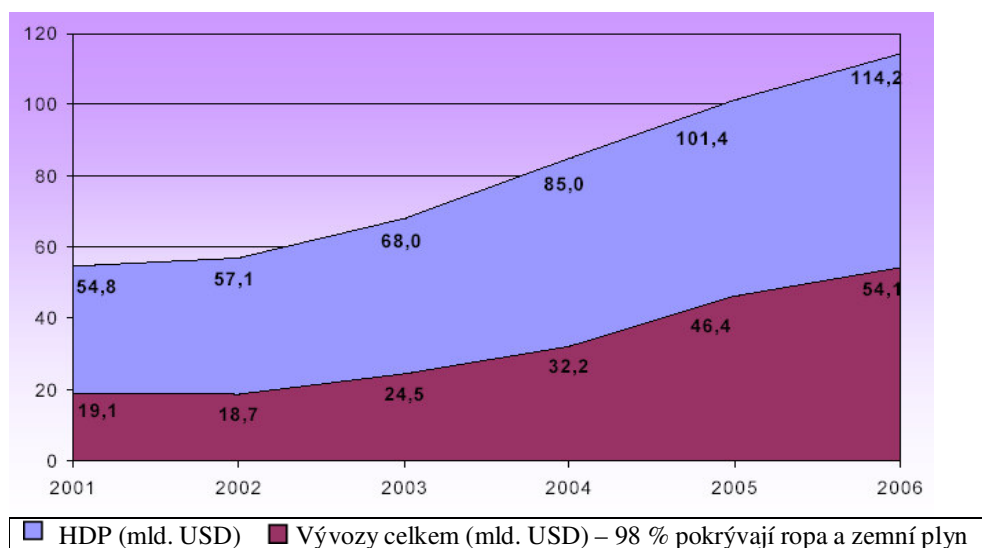
Na začátku 70. let představovaly příjmy z ropy již 22 % všech rozpočtových příjmů, což byl dvojnásobek oproti roku 1967, kdy ještě velkou část z těchto příjmů inkasovaly francouzské ropné společnosti. Od té doby příjmy z ropného průmyslu nepřestávají růst, a to nejen díky růstu světové ceny ropy, ale také díky neustále se rozrůstajícím ropným nalezištím.

V roce 2006 příjmy společnosti Sonatrach z exportu překročily 54 miliard USD. Letos se předpokládá, že se obrat firmy vyšplhá až k hranici 60 miliard USD.

1.3.2 Makroekonomické ukazatele

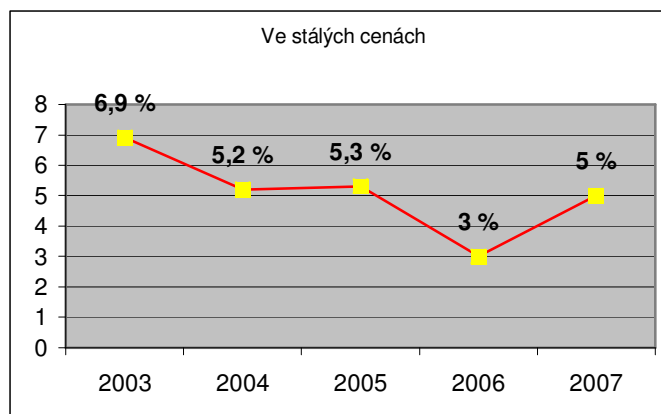
Alžírsko se snaží vytěžit maximum z pozitivního vývoje světových cen ropy. Jako cíl si vláda stanovila posílení hospodářského růstu a zvýšení zaměstnanosti. Od poloviny 90. let je tempo hospodářského růstu kladné, v posledních několika letech se jeho přírůstky udržují na velmi dobré úrovni kolem 5 %. V roce 2006 hodnota alžírského HDP ve výši 114,2 mld. USD byla více než dvojnásobná v porovnání s rokem 2001 a to i přesto, že se snížila produkce ropy v důsledku přechodného zastavení činnosti ropného terminálu Skikda na severovýchodě Alžírska (viz graf 5 a 6).

Graf 5 Vývoj HDP a vývozů v letech 2001 až 2006

Zdroj: Se développer en Algérie: les clés pour exporter et investir, Mission Economique, Ambassade de France en Algérie, poslední aktualizovaná zpráva z ledna 2007

Graf 6 Hospodářský růst (v %)

Zdroj: Nezávislý mezinárodní týdeník Jeune Afrique, č. 2412 – 2413

Stejně příznivě se vyvíjí i inflace, jejíž kontrola spadá do rukou Alžírské centrální banky (Banque d'Algérie). Té se již několik let daří stlačovat její míru na požadovanou úroveň, za posledních pět let v průměru kolem 2,3 %. K tomu jí pomáhá výše zmíněný regulační fond, do kterého jsou odváděny „přebytečné“ příjmy z prodeje ropy, které by jinak měly negativní vliv na vývoj inflace v Alžírsku.

Klesající kurs dolaru vůči ostatním měnám a tedy i vůči alžírskému dináru (DA) trochu brzdí dobře rozjetou ekonomiku Alžírsko. Hlavním důvodem je, že většina vývozních příjmů je v amerických dolarech, naopak dovozy, které jdou převážně z Evropské unie, se uskutečňují v eurech. V poslední době se kurs pohybuje kolem 70 USD/DA.

Dalším ukazatelem dobrého chodu hospodářství by měla být nízká míra nezaměstnanosti. V této otázce však Alžírsko poněkud pokulhává. Míra nezaměstnanosti až do začátku nového století stoupala, nejvyšší byla v roce 2000, kdy dosáhla podle oficiálních údajů úrovně 29,5 %. Přestože se v posledních šesti letech její oficiálně stanovené hodnoty neustále snižují, není možné hovořit o uspokojivé situaci. V roce 2006 byla Národním statistickým úřadem zveřejněna míra nezaměstnanosti 12,3 %, ale skutečná míra se odhaduje spíše kolem hranice 40 %.

K řešení problému nezaměstnanosti nijak nepřispívají restrukturalizační programy, díky nimž přicházejí o práci další desítky tisíc lidí. Stejně problematické je i demografické složení obyvatelstva. Jelikož mladí lidé do 26 let tvoří více než polovinu

všech Alžíránů, každým rokem na trhu práce přibývají noví uchazeči, kteří se spíše než do pracovního procesu zařadí do seznamu nezaměstnaných. To také ukazují statistiky, podle kterých skoro tři čtvrtiny mladých lidí do 35 let nemá práci.

V následující tabulce jsou shrnuty nejdůležitější makroekonomické ukazatele charakterizující alžírskou ekonomiku v letech 2003 až 2007.

Tab. 1 Makroekonomické ukazatele

	2003	2004	2005	2006	2007
HDP (v mld. USD)	68,03	84,81	102,49	110,00	135,00
HDP na obyvatele (v USD)	2137,83	2620,54	3114,65	3343,00	4218,75
Přírůstek HDP (v %)	6,9	5,3	5,1	4,8	3,0
Inflace (v %)⁶	2,6	3,5	1,6	2,5	3,5
Průměrný kurs USD/DA	77,38	72,07	73,36	72,58	69,90
Aktivní populace (v mil. obyvatel)	8,76	9,50	10,15	10,11	10,00
Nezaměstnanost (v %)	25,9	23,7	17,7	12,3	13,8

Zdroj: Banque d'Algérie

1.3.3 Ekonomické reformy

V letech 2001 až 2004 probíhal plán na podporu oživení ekonomiky PSRE (Plan de Soutien à la Relance Economique), na který se vynaložilo 6,9 mld. USD a jehož cíle se podařilo podle vlády úspěšně naplnit.

V současné době probíhá další program na rozvoj Alžírska PCSC (Plan Complémentaire de Soutien à la Croissance), započatý v roce 2005. Celkově by měl tento pětiletý program vládu stát 55 až 60 mld. USD. Vložené prostředky by se měly především odrazit na pozitivním vývoji HDP, který má po celé období dosahovat minimálně 5,3 % ročně. Vláda se pomocí tohoto programu snaží o rozvoj dalších odvětví ekonomiky, což by pomohlo snížit velkou závislost Alžírska na těžbě a vývozu ropy a zemního plynu.

Hlavní část všech prostředků - 45,5 % - budou představovat investice na zlepšení životních podmínek obyvatelstva (např. výstavba nových bytů, škol, nemocnic, kulturních a sportovních zařízení, inženýrských sítí, podpora vzdělávání atd.). Dalších 40,5 % má jít na stavbu a modernizaci infrastruktury. Zbývající finance (7,7 až 8,4 mld. USD) budou rozděleny na projekty týkající se dalšího rozvoje alžírského hospodářství. Jedná se

⁶ Inflace – měřená všeobecným indexem spotřebitelských cen v oblasti velkého Alžíru, za základ se bere rok 1989

například o projekty na podporu a rozvoj zemědělství, rozvoj cestovního ruchu, podporu malých a středních podniků nebo modernizaci pošt. Celý program směřuje Alžírsko k postupnému přechodu na tržní ekonomiku.

Aby bylo dosaženo všech vytyčených cílů počítá se s následujícími předpoklady, které by měly být splněny po celou dobu, kdy bude program probíhat⁷:

- světová cena ropy bude po celé období činit minimálně 19 USD za barel,
- míra inflace nepřesáhne 3 %,
- poměr DA k USD bude činit v průměru 76 DA/USD,
- alžírský vývoz bude dosahovat růstu nejméně 6,2 % ročně,
- alžírský dovoz bude růst jen o 5 % ročně.

1.3.4 Zapojení do regionálních uskupení a mezinárodních organizací

K pozitivnímu vývoji alžírské ekonomiky přispívá Asociační dohoda s Evropskou unií, která vstoupila v platnost 1. 9. 2005⁸. Již dlouho před jejím uzavřením těžilo Alžírsko z preferenčního zacházení ze strany Evropské unie. Na základě původně uzavřené dohody o spolupráci (1977) byly na alžírské vývozy do EU uplatňovány nižší celní sazby. Novou dohodou byla vytvořena oblast volného obchodu s průmyslovými výrobky a na některé zemědělské komodity a výrobky z ryb byla stanovena nižší cla. V dalších oblastech obchodní výměny se postupuje asymetricky. Evropská unie odbourává své překážky okamžitě a Alžírsko postupně během stanoveného období tak, aby tato liberalizace obchodu zemi ještě nepřítižila.

Velkou roli bude v budoucnu hrát i případný vstup Alžírska do Mezinárodní obchodní organizace (WTO), o kterém se začalo jednat v roce 1987. Od té doby se Alžírsko účastní jednání WTO z pozice pozorovatele. Konečnému rozhodnutí o přijetí této arabské země do WTO však stále brání některé důležité překážky. Jedná se například o účtování rozdílných cen při vývozu a dovozu, týká se to zejména zemního plynu, který je na zahraniční trhy vyvážen za mnohem vyšší cenu, než za jakou se prodává v tuzemsku.

⁷ Souhrnná teritoriální informace Alžírsko, zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Alžíru ke dni 1. 10. 2007, <http://www.businessinfo.cz>

⁸ S novými 10 členy byl v únoru 2007 podepsán dodatek o přistoupení k Asociační dohodě.

Barcelonská deklarace podepsaná Alžírskem (v listopadu 2005) a dalšími 11-ti zeměmi⁹ s EU má za cíl do roku 2017 odbourat veškerá omezení vzájemného obchodu těchto zemí a vytvořit euro-středomořskou oblast volného obchodu. Součástí této dohody, v rámci tzv. programu MEDA (Mediterranean European Development Aid), je Evropskou unií signatářským zemím poskytována finanční podpora, která by měla pomoci nejen v jejich ekonomickém a kulturním rozvoji, ale i v posílení bezpečnosti a míru v celé oblasti. Podle zástupce Evropské unie v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky, Javiera Solany, „je Alžírsko zásadním partnerem EU v boji proti terorismu a nelegální imigraci“. Javier Solana během svého proslovu vyzdvihoval i zásluhy Alžírska v Protiteroristickém centru Africké unie (CAERT). Toto centrum, které začalo oficiálně fungovat v únoru 2005, nejenže v Alžírsku sídlí, přesně v části El-Harrach v Alžíru, ale je tímto státem také financováno. Hlavním úkolem této organizace je shromažďovat informace o teroristických sítích fungujících v různých zemích, které pak mohou být použity v boji proti tomuto globálnímu problému posledních let.

1.4 Obchodní jednání a národní zvyklosti

Přestože je Alžírsko zemí, kde se silně projevuje islám, který má vliv na každodenní život a smýšlení obyvatelstva, v obchodním světě převládá především evropský způsob jednání. Tento příklon k evropskému stylu obchodování je zčásti dán dlouhodobým působením Francouzů v Alžírsku, zčásti pak uzavíráním obchodních smluv především s evropskými partnery.

Alžírská ekonomika není soběstačná v otázce zajištění potravin, strojních zařízení ani dalšího zboží denní spotřeby. Od toho se odvíjí její závislost na dovozu těchto artiklů ze zahraničí, především z Evropské unie, kde první pozici stále ještě drží Francie. Dovoz zajišťují převážně specializované společnosti, mnohdy v rukou Alžířanů, žijících ve Francii.

Pokud je obchod uzavírán se soukromou společností, setkáme se především s individuálním přístupem k jednání. To se projeví na rychlejší vyřízení obchodní

⁹ Maroko, Tunisko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Palestinská samospráva, Libanon, Sýrie, Turecko, na konferenci v Barceloně se účastnily i Kypř a Malta, které však dohodu neratifikovaly vzhledem k plánovanému vstupu do EU.

záležitosti. Mnohem déle a složitěji probíhá obchodování s firmou ve státním vlastnictví, pro kterou je typické kolektivní jednání, tzn. účastní se ho nejen zástupce podniku, ale i další zainteresované osoby, jako je zástupce příslušného ministerstva.

Prvotní setkání, kde se jedná spíše o navázání kontaktu než o konkrétní obchodní smlouvu, obvykle netrvá příliš dlouho, běžná je doba do třiceti minut. Je obvyklé si během něj vyměnit vizitky, psané ve francouzštině nebo angličtině. Uzavření konkrétní obchodní smlouvy může naopak trvat i několik dnů, protože Alžířané se rádi vrací i vícekrát ke stejným, již dávno projednaným, bodům.

Převážná většina jednání je vedena ve francouzštině. Stejně jako v Evropě, pokud se partneři blíže neznají, probíhá jejich schůzka spíše formálně. Přesto se zpravidla začíná neformálními otázkami, které se týkají rodiny obchodního partnera či společenského dění obecně. Nikdy není na škodu jednání trochu odlehčit vtipnou narážkou, alžírský partner ji jistě ocení. Je však třeba se vyhnout vtipům o islámu a náboženských zvycích. Obvyklou praktikou je v Alžírsku obdarování partnera. S tím, jak vysoké je jeho postavení, roste i hodnota dárku. Pozdravem, kterým se obě strany vítají a loučí, je podání ruky. V případě delší známosti partnerů se k tomu přidává i trojí naznačení polibku na tvář.

V Alžírsku je třeba počítat s odlišnými víkendovými dny, kterými jsou čtvrtek a pátek. To znamená, pokud mají mít víkend volný obě strany, na jednání zbývá již jen pondělí, úterý a středa. Nedoporučuje se sjednávat obchodní schůzky ani během ramadánu, kdy Alžířané drží půst. Stejně je to i během prázdninových letních měsíců a na konci roku, kdy si většina lidí vybírá dovolenou. Při sjednávání schůzky je třeba počítat s tím, že Alžířané mají tendenci přicházet pozdě, což většinou omlouvají dopravními zácpami. Zpoždění může mít podobu několika minut, ale také hodin a dokonce i dnů.

Ve většině alžírských firem vládne hierarchie. Pracovníci s nižším postavením si málokdy dovolí nesouhlasit s jejich nadřízeným. Důležitým ukazatelem společenského postavení je v Alžírsku dobrý vůz a kvalitní bydlení. Co se týče postavení žen a mužů, každý má ve společnosti svou pevně vymezenou úlohu. Ženy se starají o chod domácnosti a pečují o rodinu. Muži jsou považováni za hlavu rodiny. Jsou také hlavními nositeli finančních zdrojů, bez nichž by domácnost nemohla plně fungovat.

2. Hospodářská charakteristika Francie

2.1 Obecná charakteristika země

Obr. 2 Mapa Francie

Zdroj: CIA – The World Factbook

Francie je jednou z nejdůležitějších evropských zemí, která měla vždy velký vliv na vývoj mezinárodního obchodu a světové ekonomiky. V poslední době svoji pozici však pomalu ztrácí. Příčinou je dlouhodobá stagnace francouzské ekonomiky, spojená s vysokou nezaměstnaností, velkým schodkem veřejných financí a ztrátou konkurenceschopnosti francouzských podniků na mezinárodních trzích.

Francie byla hlavním iniciátorem při založení prvního integračního uskupení v Evropě. Návrh na založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) v roce 1952 pocházel z rukou tehdejšího francouzského ministra zahraničí Roberta Schumana. Díky své silné pozici prosadila provádění společné zemědělské politiky, založené na vysokých dotacích zemědělcům. Jako silně zemědělský stát těchto dotací vždy hojně využívala. Její příjmy týkající se zemědělství přesahují vložené prostředky do společného rozpočtu EU, což ji řadí mezi čisté příjemce.

Přestože byli Francouzi vždy zastánci evropské integrace a rozšířené spolupráce evropských zemí, v posledních letech se v souvislosti s přijímáním nových členů trochu začali obávat postupně narůstajících pravomocí orgánů Evropské unie a ztráty národní suverenity. Jejich obavy vyústily až k zamítnutí návrhu o evropské ústavě v roce 2005.

Tento výsledek je přičítán k největším neúspěchům bývalého francouzského prezidenta Jacquese Chiraca.

Francie se účastní nejen evropské integrace, ale je také členem prakticky všech významných světových mezinárodních organizací (viz tab. 2). Její názory a ideje jsou často v rozporu s postoji Spojených států amerických. Nejvýznamnější roztržky vyvolala otázka iráckého konfliktu, kdy se Jacques Chirac přímo postavil proti americkému prezidentu Bushovi.

Co se týče demografických statistik je Francie v EU na druhém místě v počtu obyvatel¹⁰ (viz tab. 2, která uvádí i další důležité údaje o Francii). Její populace však na rozdíl od mnoha jiných evropských zemí každým rokem rychle přibývá především díky aktivní politice na podporu rodiny. V průměru se ve Francii narodí každé ženě dvě děti, což ji řadí na první místo v Evropské unii. Ke zvýšení obyvatel přispívá i velký počet imigrantů proudících každým rokem do Francie. Podle odhadů se imigranti podílejí na obyvatelstvu Francie zhruba 7 %. Nicolas Sarkozy již před svým zvolením do funkce prezidenta z pozice ministra vnitra prosazoval přísnější podmínky imigračního zákona. Zpřísnění udělování povolení k dlouhodobému pobytu by mělo částečně vyřešit i problém zvýšené kriminality na francouzských předměstích, která jsou z velké části obydlena právě těmito imigranty. V říjnu 2007 byl přijat návrh zákona o imigraci, integraci a azylu, který stanoví nové podmínky pro získání povolení k pobytu cizím státním příslušníkům, mezi něž patří například znalost francouzského jazyka a hodnot francouzské společnosti.

Tab. 2 Obecné charakteristiky Francie

Rozloha (kontinentální)	551 602 km ²
Počet obyvatel	62 752 136 (včetně zámořských území) - sčítání z července roku 2006
Hlavní město	Paříž (Paris)
Administrativní členění	22 regionů + 4 zámořská území
Náboženství	římsko-katolická 88 %, protestanti 2 %, židé 1 %, muslimové 5 – 10 %, ostatní 4 %
Členem jiných mezinárodních organizací	Australia Group, BIS, EBRD, EMU, G-5, G-7, G-8, G-10, IBRD, ILO, IMF, IMO, NATO, OECD, OSCE, Pařížský klub, OSN (stálým členem Rady bezpečnosti), WEU, WHO, WTO

Zdroj: <http://www.euroskop.cz>

¹⁰ Na 1. místě je Německo s 82,4 mil. obyvatel.

2.2 Ekonomická situace

Nový francouzský prezident Nicolas Sarkozy nastoupil do svého funkčního období teprve nedávno, v květnu 2007, tudíž není zatím možné hodnotit vliv jeho vládou započatých ekonomických reforem, které si vyžádal žalostný stav francouzské ekonomiky. Zatím můžeme vycházet pouze z výsledků hospodaření jeho předchůdce, Jacquese Chiraca.

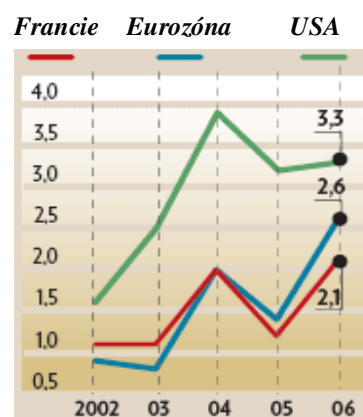
Bilance hospodaření předchozího prezidenta Jacquese Chiraca během jeho dvanáctiletého funkčního období vykazuje spíše negativní než pozitivní rysy. Průměrný hospodářský růst mezi lety 2003 a 2007 klesl o jedno procento oproti období 1998–2002. Hospodářský růst Francie v průměru dosahuje nižší úrovně než je průměr eurozóny a je mnohem slabší i v porovnání se světovým hospodářským růstem, který od roku 2004 dosahuje hodnot v průměru kolem 5 % (srovnání s některými vybranými zeměmi viz níže tab. 3 a graf 7).

Tab. 3 Hospodářský růst ve světě, v %

	2006*	2007
Francie	2,1	1,9
Německo	3,0	2,5
Velká Británie	2,8	3,1
Itálie	1,9	1,9
Eurozóna	2,6	2,8
USA	3,3	2,2
Japonsko	2,2	2,1
Rusko	6,7	7,0
Čína	10,7	11,7
Brazílie	3,7	4,7

Zdroj: vlastní zpracování, *OECD

Graf 7 Hospodářský růst, v %

Zdroj: <http://www.latribune.fr>

Přebytek obchodní bilance, v průměru kolem 3 % na konci 20. století, se od roku 2000 neustále zmenšoval až se postupně přeměnil v deficit v řádu kolem 1,5 % až 2 %. Neustálé zvětšování salda běžného účtu směrem do mínusu zhoršuje postavení Francie na mezinárodním trhu.

Francouzské firmy v důsledku pokulhávající konkurenceschopnosti a přílivu levného asijského zboží postupně ztrácejí části mezinárodního trhu. Mnoho výrobních závodů se také přesouvá do zahraničí za výhodnějšími podmínkami, především nižšími pracovními náklady. Podle INSEE¹¹ se během let 1995 až 2001 do zahraničí přemístilo 13 500 pracovních míst. Tato skutečnost se bohužel odráží i v nižší nabídce pracovních pozic ve Francii a následkem toho v růstu nezaměstnanosti.

Situace veřejných financí není také příliš dobrá: na konci roku 2006 se veřejný dluh 1 142 miliard euro sice o něco snížil oproti předchozímu roku, ale stále se drží na vysoké úrovni 63,9 % HDP.

Míra nezaměstnanosti za poslední dva roky trochu poklesla, pohybuje se kolem 9,5 %. Není to však zásluha účinné politiky zaměstnanosti, ale spíše toho, že do důchodu odcházejí silné ročníky z poválečných let tzv. „baby boomu“ a uvolňují svá pracovní místa. U mladých lidí ve věku 15 až 24 let však zůstává nezaměstnanost stále velmi vysoká. V letech 2002 až 2007 vzrostla míra nezaměstnanosti u této skupiny z 19,3 % na 21,5 %. S problémy při nacházení zaměstnání se potýkají i čerství absolventi vysokých škol, neboť ve Francii úplně chybí propojení a spolupráce škol s budoucími zaměstnavateli.

Během Chiracova funkčního období se přešlo na 35 hodinový pracovní týden, který měl vyřešit problémy s nezaměstnaností. Tato reforma se bohužel nesetkala s příznivým ohlasem a ani se nijak neprojevila ve snížení nezaměstnanosti. Lidé si stěžují, že se pokles odpracovaných hodin nepříznivě promítl do jejich platů. Je sice možné se se zaměstnancem domluvit na delší pracovní době, ale všechny hodiny odpracované nad stanovený limit 35 hodin týdně jsou brány jako přesčasové.

Daně a povinné dávky placené ve Francii se od roku 2002 zvýšily z 43,1 % na 44,4 % HDP. Fiskální reformy z předchozích let sice snížily některé placené daně, ale jednalo se zejména o daně progresivní, jako je daň z příjmů, majetková daň a dědická a darovací daň, ze kterých profitovaly především bohatší francouzské vrstvy.

Následující tabulka uvádí některé další makroekonomické ukazatele, včetně komodit, na které se Francie soustředí v exportu a importu.

¹¹ Francouzský národní institut pro statistiku a ekonomické studie

Tab. 4 Další makroekonomické statistiky, export a import

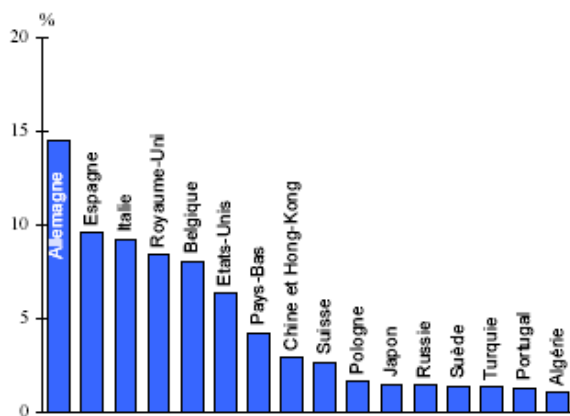
HDP/obyvatele v eurech	24 700 (2007)
Míra inflace	1,5 % (2007)
Průměrná mzda	2 128 € (2005 – údaje za rok 2006 a 2007 zatím nebyly INSEE zveřejněny)
Minimální mzda (SMIC)	1280,07 euro hrubého měsíčně (od 29.6.2007)
Chudoba	6,5% (2000)
Exportované komodity	strojní a dopravní zařízení, letectvo, plasty, chemikálie, farmaceutické výrobky, železo a ocel, nápoje
Importované komodity	strojní a dopravní zařízení, vozidla, ropa, letectvo, plasty, chemikálie

Zdroj: <http://www.mzv.cz>, INSEE

V grafech 8 a 9 je možné vidět žebříček nejdůležitějších obchodních partnerů Francie v roce 2007.

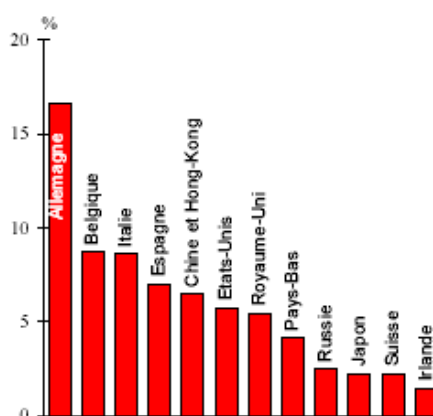
Graf 8 Obchodní partneři Francie ve vývozu

(v roce 2007)

Graf 9 Obchodní partneři Francie v dovozu

(v roce 2007)

Zdroj: <http://lekiosque.finances.gouv.fr/APPCHIFFRE/Etudes/tableaux/apercu.pdf>

Velmi důležitá je otázka francouzských předměstí a prohlubujících se rozdílů mezi populací žijící zde a v ostatních částech Francie. Předměstí jsou většinou osídlena imigranty, kteří žijí v bídných životních podmínkách, nejsou dostatečně kvalifikovaní a je pro ně těžké najít práci. Na jedné straně jsou mnohdy svědky diskriminace ze strany „Francouzů“, ale na druhou stranu nedělají nic pro to, aby se ze své obtížné situace vymanili, naopak ještě ji zhoršují. S největší kriminalitou se potýkají právě tato předměstí. Jako příklad je možné uvést časté případy, při kterých dochází k zapalování aut na ulicích.

2.3 Politická situace

Francie je parlamentní demokratickou republikou, jejíž systém vlády, i když je nazýván poloprezidentský, se spíše blíží systému prezidentskému. Prezident má totiž rozhodující slovo ve většině otázek. Je volen přímo francouzskými občany. Předvolební kampaň je velmi důležitá, neboť se během ní lidé seznamují s navrhovaným programem budoucího prezidenta, který po svém případném zvolení má pravomoc reformy prosadit.

V posledních volbách v roce 2007 vyhrál s převahou Nicolas Sarkozy, zástupce pravicové strany Svazu pro lidové hnutí (UMP) nad socialistkou Ségolène Royalovou. Loňské jarní volby byly oproti předchozím volbám jiné, nejen proto, že se do posledního kola dostala žena, ale především díky ohromné účasti voličů během obou volebních kol. Svědčí to o velkém zájmu Francouzů prosadit změny, které by vytrhly Francii z dlouhého období ekonomické stagnace.

Další změny následovaly ihned po nástupu prezidenta Sarkozyho do Elysejského paláce. Oproti dvěma předešlým vládám, které byly 32 a 41členné, je nová vláda tvořena pouze 15 členy a odlišné je také její složení. Je v ní zastoupeno 7 žen a 8 mužů a co se týče politické příslušnosti nejen členové UMP, ale také socialista a centrista.

2.4 Obchodní jednání a národní zvyklosti

Jednou z charakteristických vlastností Francouzů je nacionalismus. Francouzi často považují své zvyky a hodnoty za nejdůležitější na světě. Málokdy by byli schopni vzdát se svého občanství ve prospěch jiného, protože jsou hrdí na to, kým jsou a kde žijí. Často nemají potřebu naučit se jiný cizí jazyk, protože, jak sami říkají, jejich země nabízí tolik přírodních krás, od moře až po hory, že nemusí cestovat nikam jinam.

Dalším charakteristickým znakem francouzské společnosti je neustálá nespokojenost, kterou se Francouzi nebojí veřejně prezentovat. O tom vypovídají skoro každodenní stávky, které mohou velmi nepříjemnit život ostatních, nestávkujících, občanů. Se svými pracovními podmínkami jsou často nespokojeni zaměstnanci dopravních podniků, díky nimž byl nový prezident nucen přijmout zákon o minimální službě, jehož hlavním cílem bylo zajistit, aby alespoň některé dopravní spoje, především

v hodinách dopravní špičky, byly v provozu a umožnily cestujícím dostat se do práce, do školy, na nákupy.... Zákon č. 2007-1224 z 21. srpna 2007¹² s oficiálním názvem, který přímo nezmiňuje pojem „minimální služba“ stanovil také některé povinnosti pro stávající, např. oznámit svoji předpokládanou účast na stávce 48 hodin dopředu.

Francouzská společnost je dosti hierarchizovaná, je důležité, kdo má jaké postavení, zda je bohatý či chudý a kterou školu vystudoval. Nemalou roli hrají i dobré známosti, které mohou pomoci při hledání zaměstnání. Přestože je brán velký důraz na prestiž školy a dosažené vzdělání, není ve Francii zvykem používat akademické tituly.

Obchodní jednání se vyznačuje dobrou přípravou, která však nezabrání často dlouhým diskusím a přebíhání od jednoho tématu k druhému. Většinou se nezačíná hovořit přímo k věci, protože je to považováno za netaktní. Francouzský partner je znám svou nedochvilností, v průměru kolem 20 minut. Jednání jsou často sjednávána na odpolední hodiny nebo začínají společným obědem a není výjimkou, když se protáhnou až do večerních hodin. Francouzi jsou schopní kvůli dobrému obědu projet celou Paříž, u stolu pak vydrží dlouhé hodiny. Co se týče společenské konverzace, téměř všechna témata jsou povolena. Nedoporučuje se však příliš zabíhat do otázek týkajících se peněz, politiky a jiných soukromých záležitostí, protože zde platí pravidlo oddělování soukromého a pracovního života. Kladem jednání s Francouzi je jejich smysl pro humor a snaha o odlehčení někdy příliš formálního rozhovoru.

Preferovaným obchodním jazykem je francouzština a je velkým plusem pro druhou stranu, pokud ji dobře ovládá. Aby se předešlo pozdějším úpravám obchodní dohody ze strany francouzského partnera je vhodné ji sepsat písemně.

¹² Zákon č. 2007-1224 z 21. srpna 2007 týkající se sociálního dialogu a nepřetržitého chodu spojů pravidelné veřejné pozemní přepravy cestujících

3. Historické vztahy Francie a Alžírsko

Francii a Alžírsko spojuje dlouhá společná historie. Nejdůležitějším obdobím, které jejich bilaterální vztahy poznamenalo, bylo období francouzské nadvlády nad Alžírskem mezi lety 1830 a 1962, kdy nakonec Alžírsko dosáhlo nezávislosti. Přestože si období osmi let před vyhlášením nezávislosti vyžádalo mnoho obětí na obou stranách, vypadá to, že dnes jsou vztahy Alžírsko a Francie lepší než kdykoli předtím. Otázka jejich vzájemných vztahů se totiž znovu dostala do popředí s nástupem Jacquese Chiraca do funkce francouzského prezidenta a během jeho dvanáctiletého funkčního období došlo k jejich výraznému vylepšení.

3.1 Období francouzské nadvlády (1830–1962)

V roce 1830 Francie poprvé provedla invazi do Alžírsko, které v té době spadalo pod tureckou nadvládu. Po třech týdnech bylo dobyto hlavní město Alžír. Postupně v nadcházejících letech Francie získala další města Alžírsko a v roce 1837 dobyla poslední velké město Konstantin. 9. prosince 1848 bylo Alžírsko oficiálně prohlášeno francouzským územím a rozděleno na tři departmenty, podléhající francouzským zákonům.

Během následujících měsíců se do Alžírsko přestěhovalo několik tisíc francouzských občanů, nespokojených s výsledkem pařížské revoluce z února 1848. Vláda vyčlenila 50 milionů franků, za něž byli tito dobrovolníci dopraveni do Alžírsko a zároveň byla každému z nich poskytnuta orná půda a dům. V dalších letech se však další Francouzi do své kolonie nijak nehrnuli, například v roce 1959 jich zde žilo pouze něco málo přes 100 tisíc oproti 2,3 milionům Alžířanů. Tento fakt tedy nijak nepřispíval k vyřešení problému nedostatečného počtu pracovních sil, kterým trpělo v té době Alžírsko.

Francouzská vláda se brzy začala obávat toho, že by v Alžírsku mohla převládnout jiná než francouzská menšina, v zemi totiž začalo přibývat Španělů. Proto v roce 1889 odhlasovala zákon, díky němuž každé dítě narozené v Alžírsku získalo automaticky francouzské občanství, nehledě na občanství rodičů.

Kodex pro domorodce

Původně na přechodnou dobu sedmi let byl v roce 1881 přijat další zákon, tzv. Kodex pro domorodce¹³, stanovující pravidla chování původních obyvatel Alžírsko. Podle tohoto zákoníku existovaly dvě skupiny občanů. První skupinou byli francouzští občané, tedy kolóni, na něž se zákon nevztahoval a kteří měli vůči druhé skupině nadřazené postavení. Druhá skupina, nazývaná „francouzské osoby“, do níž spadalo domorodé obyvatelstvo a také imigranti, pracující v Alžírsku, musela dodržovat pravidla Kodexu. Zákoník obsahoval celkem 27 přestupků nebo trestných činů, za něž mohl být ten, kdo je porušil, poslán do vězení nebo pokutován. Byl to například zákaz cestování bez předchozího udělení zvláštního povolení, zákaz vycházení v noci nebo povinnost nucené práce, pokud jí bylo zapotřebí. Trestán mohl být i ten, kdo se vzepřel nebo nechoval patřičný respekt vůči osobě zastupující státní orgán, nezávisle na tom, zda tato osoba byla nebo nebyla v té době ve službě. I přes velké překážky při získávání cestovního povolení bylo krátce před první světovou válkou ve Francii napočítáno kolem 5 000 muslimů, kteří sem přijeli hledat práci a lepší pracovní i životní podmínky. Počet těchto „francouzských osob“, jejichž důvodem pro odchod z Alžírsko mohl být i diskriminující zákoník, neustále rostl.

Zákoník se ve své podobě zachoval, i přes svůj původní přechodný charakter, až do roku 1946, kdy domorodé obyvatelstvo v ostatních koloniích Francie znovu nabylo svých práv a svobod: volně cestovat, možnost výběru pobytu, zákaz nucené práce. To se však netýkalo Alžírsko, které bylo těmito pravidly svázáno až do vyhlášení nezávislosti v roce 1962.

Rozvoj a význam vinařství v Alžírsku

Na konci 19. století francouzské a další evropské vinice postihla phyloxera¹⁴, proti které se vinaři v té době neuměli bránit. Tato francouzská pohroma však přispěla k rozvoji vinařství v Alžírsku. Během deseti let zde rozloha vinic vzrostla ze 17 na 100 tisíc hektarů. Bohužel, brzy vinařská krize postihla i Alžírsko. Nejvíce se však dotkla francouzských kolónů, kteří byli v převážné většině vlastníky vinic a doufali, že z tohoto

¹³ Code de l'indigénat, dodržování pravidel tohoto zákoníku bylo od roku 1887 vynucováno ve všech koloniích patřících Francii

¹⁴ phyloxera – mšička réвовá, je škůdcem napadajícím kořeny vinné révy

slibně se rozvíjejícího odvětví vytěží maximum. Sucho a phyloxera jejich plány zmařily, export vína do Evropy v té době klesl o více než 800 tisíc hektolitrů a souběžně s ním i původně očekávané příjmy. Po první světové válce se však vinařství začalo znovu rozmáhat, díky podpoře ze strany státu, který poskytoval hromadné půjčky začínajícím vinařům. Podle knihy *France et Algérie, journal d'une passion*¹⁵ bylo v té době „... koloniální vinařství více než jindy ekonomickým základem Alžírsku a ukazatelem jeho prosperity.“ Ve dvacátých letech 20. století bylo víno jednou z hlavních komodit v alžírském vývozu, zajišťující více než třetinu jeho celkové hodnoty.

Finanční autonomie Alžírsku

Konec 19. století také znamenal v Alžírsku sílící tendence k získání alespoň částečné autonomie. V prosinci roku 1900 Francie udělila Alžírsku finanční autonomii, tedy pravomoc rozhodovat o veškerých veřejných výdajích, které budou financovány příjmy z alžírského rozpočtu. Do té doby se všechny alžírské příjmy převáděly do francouzské státní pokladny. Tyto posílené pravomoci však byly stále pod dohledem Francie, která nadále hradila například vojenské výdaje a platy francouzských úředníků pracujících v Alžírsku. Jen finance potřebné na zaplacení těchto výdajů byly jeden a půl krát vyšší než veškeré příjmy plynoucí do alžírské pokladny. Celkové výdaje Francie na chod alžírské kolonie činily za prvních 70 let francouzské nadvlády (1831 – 1900) 4 980 milionů franků. Za tu samou dobu francouzská vláda utratila na rozvoj své země pouze 70 % této sumy.

Alžířané v boji za Francii

Během obou světových válek se mnoho Alžířanů zapojilo do bojů na straně Francie. Francouzská vláda se snažila přimět domorodce, aby se dobrovolně přihlásili do války. Nejdříve je lákala na pobírání stálého žoldu a pravidelné peněžní odměny po dobu trvání bojů, později muslimům nabízela, že ti, kteří se dobrovolně přihlásí, přestanou podléhat pravidlům Kodexu pro domorodce. V posledních letech první světové války, kdy Francie trpěla nedostatkem pracovních sil, nutných především k výrobě zbraní a střeliva, se francouzská vláda opět obrátila ke své kolonii. Tentokrát byla imigrace

¹⁵ *France et Algérie, journal d'une passion*, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

do Francie vítaná. Vidina dobrého platu a navíc vládou hrazené ubytování a strava zlákala mnoho Alžířanů, kteří rádi opustili svoji zemi, která v té době trpěla nedostatkem potravinových zásob. V roce 1917 jich ve Francii pracovalo již 42 378. Na konci války byl podle odhadů každý třetí alžírský muslim ve věku 20 až 40 let buď ve vojenské službě nebo zaměstnán ve Francii.

Vzpouře v Sétifu a Guelmē

8. května roku 1945, tedy v den ukončení druhé světové války, vypukl v Alžírsku manifest muslimských nacionalistů, který byl následně Francouzi krutě potlačen. Transparenty hlásající: „Ať žije Alžírsko, svobodné a nezávislé“ nebo „Propusťte politické vězně“¹⁶ a alžírská vlajka se nelíbily francouzským autoritám. Jelikož však muslimové neuposlechli jejich příkazu, aby se zdrželi všech nacionalistických narážek, se tato původně zcela neškodná manifestace rychle změnila v přestřelku a krutou odezvu ze strany Francie. Masakry, které trvaly několik týdnů, si vyžádaly tisíce obětí, jak na straně muslimů, tak na straně francouzských vojáků a navždy se zapsaly do společné historie obou zemí.

3.2 Válka v Alžírsku (1954–1962)

V 50. letech v zemi začala jako nikdy předtím sílit touha Alžířanů po nezávislosti. V roce 1954 muslimští nacionalisté založili nejdůležitější hnutí - Frontu národního osvobození. Nejdříve formou letáků, adresovaných alžírskému lidu, představili svůj politický program, jež měl za cíl „obnovení suverenity alžírského státu, sociálního a demokratického, který by vycházel z hodnot islámu a zároveň zachovával všechna základní práva bez rozlišení rasy či náboženského vyznání“¹⁷. Francouzským autoritám byly současně předloženy požadavky, jak toho dosáhnout bez nutnosti prolítí krve. Na oplátku, pokud by Francouzi uznali suverenitu Alžírsku, by bylo francouzským občanům žijícím v Alžírsku umožněno zde zůstat a navíc by si mohli zvolit, zda si ponechají své občanství nebo přijmou alžírské. Nacionalisté také slibovali, že by

¹⁶ Francie poslala do exilu vůdce nacionalistů Messaliho Hadja, aby se vyhnula povstání.

¹⁷ France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

nezávislé Alžírsko respektovalo „francouzské zájmy, jak kulturní, tak ekonomické, a osoby a rodiny“¹⁸.

Francouzská vláda se však nehodlala své kolonie vzdát a rozhodla se pro boj, kvůli němuž během následujících osmi let přišlo o život mnoho lidí. Tato léta se dají charakterizovat slovy jako je násilí, terorismus, zatýkání, spousta obětí, ale také neutuchající víra Alžířanů v pozitivní obrát a dosažení nezávislosti. Teprve v roce 1961 začala první vyjednávání o uzavření míru mezi oběma zeměmi, která 18. března 1962 vyvrcholila podepsáním dohod ve francouzském městě Evian. 1. července 1962 bylo pak referendem rozhodnuto o nezávislosti Alžírsku, která byla Francií oficiálně uznána o dva dny později.

3.3 Období po dosažení nezávislosti (1962–1992)

První měsíce po vyhlášení suverenity Alžírsku byly v duchu hromadného odchodu tzv. pieds-noirs (černých nohou) z Alžírsku. Byli to Francouzi evropského původu, kteří během období francouzské kolonizace přijeli do Alžírsku za prací a teď se obávali o svůj život. Jejich návrat „domů“ byl provázen mnoha problémy: znovuzapojení do francouzské společnosti, nalezení identity, ztráta majetku nabytého v Alžírsku a závislost na sociálních dávkách a půjčkách od státu. Až v roce 1970 se začala řešit otázka jejich nároku na odškodnění.

Asociace RECOURS a pieds-noirs

V roce 1976 byla založena asociace RECOURS (Rassemblement et coordination unitaire des rapatriés et spoliés), jejímž zakladatelem byl Jacques Roseau. Hlavním cílem této organizace bylo pomocí politického lobby získat odškodnění pro pieds-noirs. Na jihu Francie tvořili tito Francouzi z Alžírsku početnou skupinu¹⁹, která měla možnost zasáhnout do výsledků voleb městského zastupitelstva. Díky jejich tlaku byl v roce 1978 přijat nový zákon týkající se jejich odškodnění. Ten stanovil maximální hranici odškodnění 500 000 franků, které by měl obdržet každý jednotlivec či manželé, kteří

¹⁸ France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

¹⁹ V Montpellier 11 %, v Perpignan 10 %, v Nîmes a Nice 8 %, v Toulouse, Cannes a Avignonu 6 % z městského obyvatelstva

po vyhlášení nezávislosti přišli o svůj majetek nabytý v Alžírsku. Předcházejícími zákony z let 1970 a 1974 byla stanovena částka, téměř 4krát menší, 131 000 franků. Celkově tak, podle nového zákona, mělo být mezi více než 100 000 případů pieds-noirs, kteří se o to přihlásili, rozděleno 25 miliard franků. Nové podmínky odškodnění Francouze z Alžírsku příliš nenadchly. Spíše než finanční vyrovnání totiž stále čekali na nějaké symbolické gesto, kterým by Francie odčinila ta dlouhá léta, kdy je nechala žít bez prostředků, bez jakékoli pomoci. A tak ani zvýšení finančního vyrovnání, které někteří nazývali „almužnou“, nemohlo umlčet jejich neustávající tlak na vládu.

V roce 1987 vstoupil v platnost další zákon, zvyšující maximální částku odškodnění na jeden milion franků. Bylo stanoveno, že první splátka státu proběhne nejdéle do 30. září 1988 s tím, že maximální lhůta na vyplacení celé sumy bude 13 let. Lidem, kterým v té době bylo 80 let a více bude celá částka vyplacena v roce 1989. Tentokrát nebyly asociace hájící zájmy pieds-noirs spokojeny se lhůtou 13 let, zdála se jim příliš dlouhá.

Mnohem horší osud však čekal na alžírské muslimy, tzv. harki²⁰, kteří se během občanské války přidali na stranu Francie. Po vyhlášení nezávislosti jim francouzská vláda odmítla poskytnout útočiště. Někteří se přesto vlastními silami dokázali dostat do Francie. Na ty, kterým se to nepovedlo, čekala krvavá odplata ze strany nacionalistů z řad FLN. (více viz *Podkapitola 5.5.1*)

Otázka francouzsko-alžírských vztahů v 80. letech

Začátek 80. let přinesl několik změn týkajících se vzájemných vztahů Francie a Alžírsku. První oficiální návštěva se uskutečnila v roce 1981, kdy se v Alžíru sešli prezidenti obou zemí, François Mitterand a Chadli Bendjedid. Hlavním bodem jejich jednání byla otázka nových francouzsko-alžírských vztahů. Francouzský prezident ve svém proslovu zejména zdůrazňoval, že je třeba „... zapomenout na nedorozumění z minulosti, která byla již dlouhou dobu překážkou jejich přátelství.“²¹ Další vztahy obou zemí by se podle Françoise Mitteranda měly zakládat především na důvěře. Během této

²⁰ Harki = alžírští muslimové, kteří během světových válek bojovali za Francii a zůstali jí věrni i po skončení války v Alžírsku, vychází z arabského slova harka = hnutí.

²¹ France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

návštěvy se řešily také otázky politické, ekonomické a kulturní spolupráce. Nechyběla ani otázka imigrace. Francouzský prezident se k ní vyjádřil následovně: „Alžírští pracovníci jsou ve Francii vítáni a musí se s nimi zacházet stejně jako se všemi francouzskými pracovníky.“²²

Rok po této francouzské státní návštěvě v Alžírsku byla podepsána významná dohoda mezi oběma zeměmi týkající se dodávek zemního plynu. Rok 1983 se stal počátečním rokem, kdy podle dohody Francie začala od Alžírska odebírat každoročně 9,15 miliard m³ zemního plynu za cenu vyšší než byla aktuální cena na trhu. Podle státního tajemníka Pierra Bérégovoye se tato dohoda stala zárodkem „... nových perspektivních vztahů, zvláště v otázce ekonomické a obchodní spolupráce a oblasti vývoje a výzkumu.“²³

Výsledkem návštěvy francouzského předsedy vlády Pierra Mauroye v Alžíru v roce 1983 bylo uzavření dohody o povinné vojenské službě týkající se dětí alžírských imigrantů. Tato dohoda dala právo každému z nich vybrat si, zda chce vojenskou službu vykonávat ve Francii nebo v jiné zemi. Další změnou od roku 1983 bylo uznávání dvojího občanství.

3.4 90. léta

V kapitole o politické situaci Alžírska bylo již zmíněno, že na začátku 90. let v zemi začaly sílit extremistické tendence. Celé následující desetiletí, které znamenalo konec slibného demokratického vývoje Alžírska, bylo protknuto terorismem ze strany islamistických skupin FIS, které usilovaly o nastolení islámského státu. Tato léta se někdy nazývají také jako černé desetiletí nebo nová alžírská válka. Podle odhadů během nich přišlo o život více než 150 000 osob. Velmi často byly atentáty alžírských extremistů namířeny do řad francouzských občanů, žijících nejen v Alžírsku. Teroristé se touto cestou snažili o očištění Alžírska od jakýchkoli vlivů vyspělého západního světa. Nestáli o to, aby francouzská vláda neustále alžírskou vládu dotovala, jelikož ji těmito půjčkami vlastně udržovala u moci.

²² France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

²³ France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

Následující boxy ukazují některé pokusy alžírských extremistů, které měly odradit francouzskou vládu od spolupráce s Alžírskem a které poznamenaly vzájemné vztahy obou zemí.

Box 1 Atentát na diplomatický personál

V roce 1994 byli blízko Alžíru v residenční části Ain Allah zastřeleni tři příslušníci francouzské policejní ochrany a dva úředníci z konzulátu. Atentát se odehrál v ranních hodinách, kdy se diplomaté připravovali na cestu do práce.

Jako odezvu na tento teroristický čin mohla Francie zrušit veškeré své úřady operující v Alžírsku, ale tím by, podle ministra zahraničních věcí Alaina Juppého, „... jen hrála do karet těm, kteří se snažili svými atentáty cizince zastrašit.“²⁴ Okamžitě bylo zahájeno pátrání po vinících atentátu, další opatření týkající se francouzských úřadů v Alžírsku, kromě zvýšení ostrahy, se však nekonala.

Dalším pokusem o zrušení veškerých styků Alžírska se zahraničím byl únos letadla, který se odehrál v nejnevhodnější dobu, o vánočních svátcích roku 1994 (*viz box 2*).

Box 2 Únos letadla společnosti Air France

O vánocích roku 1994 bylo čtyřmi členy Ozbrojené islámské skupiny (GIA) uneseno letadlo společnosti Air France mířící z Alžíru do Paříže. Na palubě bylo 177 osob. Teroristé požadovali, aby byla v Paříži svolána tisková konference, na které by se Francie zavázala, že přestane pomáhat alžírské vládě. Dalším požadavkem bylo osvobození islámských vůdců FIS, uvězněných v Alžírsku. Během únosu přišli o život tři lidé. Po přistání v Marseille, kde bylo třeba natankovat, rychle zakročila francouzská protiteroristická jednotka GIGN, která během necelé půlhodiny získala situaci pod kontrolu.

Po tomto incidentu se francouzská vláda rozhodla zrušit veškerá dopravní spojení mezi oběma státy, provozovaná francouzskými společnostmi. Výsledkem bylo zostření vztahů mezi Alžírskem a Francií. Celá záležitost se však nejvíce dotkla zejména řadových alžírských občanů, kteří tuto skutečnost mohli chápat jako další izolaci od okolního světa. Několik měsíců předtím totiž Francie zrušila možnost získat vízum v Alžírsku, o které

²⁴ France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

bylo třeba nadále žádat prostřednictvím vízového oddělení v Nantes na severozápadě Francie.

Ani ne rok po únosu francouzského letadla alžírští teroristé zorganizovali další atentát, tentokrát přímo v hlavním městě Francie (*viz box 3*). Nedlouho předtím se Pařížský klub, sdružující věřitelské státy zadlužených zemí, rozhodl odložit část splátek zahraničního dluhu Alžírsku v hodnotě 37 miliard franků.²⁵ To bylo zřejmě popudem k tomu, aby teroristé opět ukázali, že nestojí o žádnou zahraniční pomoc.

Box 3 Atentát na lince B francouzského příměstského vlaku RER

Bez jakéhokoli předchozího varování či předložení požadavků francouzské vládě ukázali členové islámské skupiny GIA, že se nebojí vstoupit ani do hlavního města, Paříže. 25. července 1995 nastražili bombu do koše na stanici Saint-Michel linky B příměstského vlaku RER. Jejich atentát si vyžádal 8 obětí a více než 150 osob zraněných.

Toto neštěstí samozřejmě otřáslu Francií, která se okamžitě pustila do pátrání po osobách, které za ně byly zodpovědné. Tento atentát, který byl nejtragičtější, co se týče počtu obětí, rozjel sérii dalších teroristických útoků, ohrožujících Francii a její občany. Paříž byla nucena přijmout krizová opatření, jako je zvýšení kontrol na místech, kde hrozil útok. Do služby byli povoláni vojáci, kteří se měli starat o bezpečnost občanů v hlavním městě. Francie snížila počet svých zastupitelských úřadů do té doby operujících v Alžírsku na minimum. Mezi nimi byly v roce 1995 tři francouzské konzuláty v Oranu, Annabě a Alžíru.

Podobným stylem se odvíjely události i v dalších letech až do nástupu prezidenta Boutefliky. Tomu se sice nepodařilo terorismus, sužující jeho zemi a který byl příčinou narušení bezpečnosti ve Francii, úplně odstranit, ale alespoň za jeho vlády došlo ke snížení počtu útoků a ozbrojených střetů mezi armádou a islamisty. Po teroristických útocích z 11. září 2001, které se odehrály v Americe a otřáslu celým světem, je i v Alžírsku vidět snaha o řešení tohoto globálního problému, především zvýšenou součinností alžírských mocností s Francií (*více viz podkapitola 5.4 Spolupráce v oblasti bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu*).

²⁵ Hodnota zahraničního dluhu Alžírsku v té době činila odhadem 150 miliard franků.

Oživení vzpomínek na období francouzské nadvlády

V roce 1990 byla bývalým alžírským ministrem Bachirem Boumazem založena asociace s názvem Fondation z 8. května 1945, jejímž cílem bylo znovu oživit vzpomínky na, ze strany Francie, příliš brzy zapomenutou událost ze společné historie obou zemí. Asociace se snažila dosáhnout toho, aby Francie uznala, že „... masakry v Sétifu byly zločinem spáchaným proti lidskosti a ne válečným zločinem, jak říkali Francouzi“, a požadovala na Francii, aby se za své zločiny omluvila.

Důležité pro správné vnímání minulosti oběma zeměmi bylo přijetí zákona z 5. října 1999, kterým Francie uznala, že boj za nezávislost Alžírsku z let 1954 – 1962 byl válkou a ne jen „udržováním pořádku“ Francie ve své kolonii.

3.5 Současné vztahy

V současné době žijí ve Francii legálně asi tři miliony Alžířanů, včetně rodin tzv. harki, které se sem přestěhovaly na začátku 60. let po skončení války v Alžírsku. Nesmíme zapomenout ani na občany, kteří mají dvojí občanství – francouzské a alžírské, ani na bývalé Alžířany, kteří se svého původního občanství vzdali, aby se stali Francouzi. Ve skutečnosti je tedy alžírská menšina ve Francii mnohem početnější a má možnost vyvíjet určitý politický nátlak na vládu. Podle odhadů má každá rodina v Alžírsku v průměru alespoň jednoho příbuzného ve Francii.

Francie je pro Alžířany také jednou z nejdůležitějších destinací, ať už se jedná o návštěvu rodinného příslušníka či dovolenou. Téměř každá alžírská domácnost má možnost dívat se ve své zemi na programy francouzské televize.

Deklarace z Alžíru a smlouva o přátelství

Podle alžírského velvyslance ve Francii, pana Missouma Sbiha, s nástupem prezidenta Boutefliky k moci se francouzsko-alžírské vztahy dostaly do nové etapy, která se vyznačuje zejména větší snahou obou zemí o spolupráci v mnoha oblastech. V roce 2000 se alžírský prezident Bouteflika poprvé sešel v Paříži s prezidentem Chiracem. Další státní návštěva proběhla pro změnu v Alžíru ve dnech 2. až 4. března 2003. Výsledkem těchto prezidentských setkání bylo podepsání Deklarace z Alžíru dne 3. května 2003.

Tato deklarace slibovala v budoucnu přijetí francouzsko-alžírské smlouvy o přátelství, která by měla být základem nové spolupráce obou zemí v různých směrech. Lhůtou pro její podepsání byl rok 2005.

Ve Francii však byl 23. února 2005 přijat zákon, který se stal překážkou pro uzavření této smlouvy. V článku 4 zákona z 23. února 2005²⁶, který se týkal působení Francouzů v Alžírsku během kolonizace, byla francouzské nadvládě v tomto období přisouzena její „pozitivní role“. Tento termín se nijak nezamlouval Alžířanům, kteří okamžitě dali najevo svůj postoj. V projevu prezidenta Boutefliky poprvé od vyhlášení nezávislosti zazněl požadavek Alžírsko, aby se Francie oficiálně omluvila za své zločiny spáchané během kolonizace. Alžírský prezident také zdůraznil, že bez této omluvy ze strany Francie nehodlá pokračovat v jednáních ohledně uzavření smlouvy o přátelství.

Přístupy obou zemí k této otázce – zda se má či nemá Francie omluvit – byly však rozdílné. Podle průzkumu CSA-RTL²⁷ 88 % Alžířanů, ale pouze 45 % Francouzů se vyslovalo pro oficiální omluvu. Průzkumy dále ukázaly, že co se týče textu článku 4 zákona z 23. února 2005, dvě třetiny francouzských občanů s ním souhlasí, takže pro představitele vlády bylo těžké tento článek jen tak zrušit.

Další překážkou, která bránila podpisu smlouvy mezi oběma zeměmi, byla podmínka, kterou pro její uzavření stanovil pro změnu Jacques Chirac. Ten Alžírsko vyzval k tomu, aby uznalo tragédii tzv. harki – muslimů po skončení války v Alžírsku. Mnozí z těchto 200 tisíc Alžířanů, kteří během války kolaborovali s Francouzi, skončili v roce 1962 v rukou alžírských nacionalistů, kteří je chladnokrevně popravili.

Pokud by Alžírsko uznalo nespravedlnost spáchanou na harki - muslimech, prezident Chirac byl připraven zrušit sporný článek zákona z roku 2005. Bohužel však ani jeho protějšek, prezident Bouteflika, nebyl nadšen touto podmínkou ze strany Francie, jelikož byla v rozporu s názorem většiny alžírského lidu.

Nakonec otázku přijetí francouzsko-alžírské smlouvy o přátelství znovu vznesl Jacques Chirac 10. ledna 2006, který krátce předtím nechal zrušit nejkontroverznější část

²⁶ Článek 4 zákona č. 2005-158 z 23. února 2005: „Programy univerzitního výzkumu připouštějí francouzské přítomnosti v zámoří v dějinách, zvláště v severní Africe, místo, které si zasluhují. Školní programy uznávají především pozitivní roli francouzské přítomnosti v zámoří, zvláště v severní Africe, a připouštějí dějinám a obětem padlých bojovníků francouzské armády na tomto území eminentní místo, na které mají právo.“

²⁷ CSA-RTL = Vysoká audiovizuální rada - Rádio Televize Lucembursko

zákonu z 23. února 2005. Přesto ani tento francouzský ústupek nepomohl znovu rozhybat věci kupředu. Přijetí zákona z 23. února 2005 totiž znovu vzbudilo neblahé vzpomínky na minulost, které není možné přejít bez povšimnutí.

Dnes, více než dva roky po tomto posledním pokusu, otázka smlouvy o přátelství zůstává stále nevyřešena. Po odchodu Jacquese Chiraca a nástupu nového prezidenta, Nicolase Sarkozyho, je možné, že se nikdy ani žádná smlouva uzavírat nebude. Podle prezidenta Sarkozyho totiž nemusí na přátelství existovat smlouva, aby fungovalo²⁸. Již před svým zvolením zdůrazňoval, že jsou pro něj francouzsko-alžírské vztahy „extrémně důležité a že přátelství mezi lidem obou zemí přisuzuje velký význam“²⁹. Co se týče oficiální omluvy Francie za zločiny spáchané během let kolonizace, Nicolas Sarkozy se k ní během své návštěvy v Alžíru v listopadu 2006 vyjádřil takto: „Bolest není jen na jedné straně. Je na obou stranách a každý z nás se musí snažit ji utišit, abychom došli ke společné budoucnosti. Je třeba se vyvarovat narážek a iniciativ, které zraňují a pokusit se lépe si porozumět.“³⁰

Na začátku loňského prosince proběhla zatím poslední státní návštěva prezidenta Nicolase Sarkozyho v Alžírsku. Podle francouzského velvyslance Bernarda Bajoleta se bilaterální vztahy obou zemí posunuly opět o krok dál, především prohloubením spolupráce v mnoha oblastech. Byly uzavřeny nové obchodní kontrakty, které v Alžírsku přispějí k dalšímu, tolik potřebnému, ekonomickému rozvoji. Některé projekty byly pouze ohlášeny s tím, že budou podepsány a realizovány v nejbližší době (*více viz kapitola 5 Spolupráce Francie a Alžírsko*).

Během této návštěvy nebylo možné se vyhnout ani tak bolestnému tématu jako je otázka francouzské nadvlády a války v Alžírsku. Prezident Sarkozy se striktně držel již dříve vyřčených idejí. Znovu připomněl, že „koloniální systém jako takový odsuzuje“³¹ a uznává jeho špatné stránky, na kterých nesla bez pochyby svou vinu Francie. Přesto však se francouzský prezident nehodlá Alžírsku omlouvat. Obě země by se měly podle něj spíše opřít o nové perspektivní vztahy a dále rozvíjet vzájemnou spolupráci, než se stále zabírat minulostí.

²⁸ „... l'amitié n'a pas besoin d'être gravée dans le marbre d'un traité.“

²⁹ „... extrêmement importantes et qu'il attachait tout l'intérêt à l'amitié entre les deux peuples.“

³⁰ <http://www.latribune.fr>

³¹ <http://www.toutsurlalgerie.com/algerie-france-relations-algero-francaises-bernard-bajolet-2372.html>

4. Vzájemné hospodářské styky Francie a Alžírska

4.1 Zahraniční obchod

Francie, která dováží na alžírský trh přibližně 21 % zboží, zůstává pro Alžírsko nejdůležitějším dodavatelem. Ze zemí Magrebu je to právě Alžírsko, se kterým Francie udržuje nejtěsnější obchodní vztahy. Podle dokumentu Mission économique de l'ambassade de France à Alger „představuje export z Francie do Alžírska téměř polovinu francouzských vývozu do subsaharské Afriky (celkově 9 miliard euro) a 19 % z celkového vývozu na africký kontinent“. Následující box srovnává velikost francouzských vývozu do Alžírska s exportem do některých vybraných států.

Box 4 Srovnání vývozu

Francouzské vývozy do Alžírska je možné v hodnotovém vyjádření porovnat s exportem Francie do Ruska (4,17 miliard euro). Francie do Alžírska vyváží mnohem více než například do některých zemí Evropské unie, jako jsou Rakousko, Řecko, Finsko či Irsko.

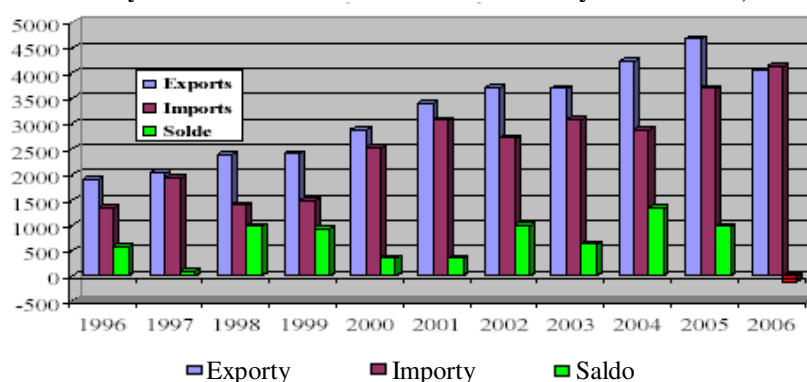
V roce 2006 obchodní výměna mezi oběma zeměmi v hodnotovém vyjádření dosáhla zaokrouhleně 8 miliard euro a oproti roku 1996 se téměř zdvojnásobila. Dovozy v roce 2006 činily 4,1 a vývozy 4 miliardy euro. Přestože si Francie, jak již bylo řečeno, drží v Alžírsku postavení největšího dodavatele, její pozice však každým rokem slábne. Má na to vliv zejména rostoucí obchod s Čínou, která se z 11. místa v roce 2000 vyšplhala až na 3. místo v roce 2006 a svůj podíl na dovozech do Alžírska zvýšila z 1,9 % na 8,1 %.

Po dlouhá léta deficitní obchodní bilance Alžírska s Francií se v roce 2006 dostala do mírného přebytku (106 milionů euro) díky růstu vývozu ze strany Alžírska a poklesu dovozu zboží pocházejícího z Francie. Jednou z příčin rostoucí hodnoty alžírských vývozu bylo zdražení ropy a zemního plynu, které představují 98 % celkového exportu do Francie. Francouzské vývozy do Alžírska byly oproti roku 2005 oslabeny především následujícími sektory:

- automobilový průmysl (-26 %)
- farmaceutický průmysl (-11 %)
- elektrické a elektronické součástky (-16 %)
- textilní výrobky (-25 %).

Naopak růst exportu francouzského zboží do Alžírsku byl zaznamenán ve skupině zemědělských výrobků (+15 %) a strojního vybavení (+15 %). Vývoj obchodní bilance během desetiletí (1996–2006) znázorňuje následující graf.

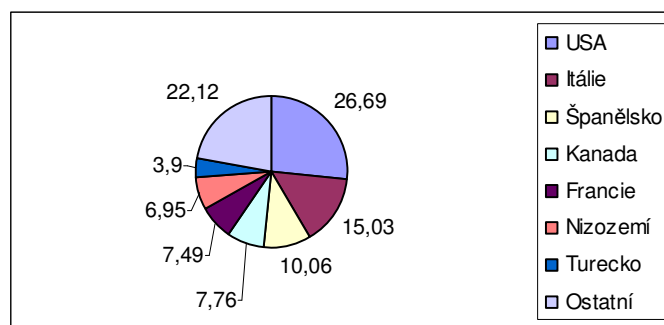
Graf 10 Obchodní výměna mezi Francií a Alžírskem mezi lety 1996 až 2006, v milionech euro

Zdroj: Le commerce bilatéral France - Algérie : la fin de l'excédent ?, Mission Economique, únor 2007

Co se týče pozice Francie jako odběratele alžírských produktů, v roce 2007 se posunula ze čtvrtého na 5. místo s podílem 7,49 %. Největšími odběrateli jsou Spojené státy, Itálie, Španělsko a Kanada, která se před Francií dostala teprve v tomto roce. Podíly nejdůležitějších zemí, do kterých Alžírsko vyváželo své zboží v roce 2007 znázorňuje následující graf.

Graf 11 Podíly 7 nejdůležitějších obchodních partnerů ve vývozu Alžírsku v roce 2007

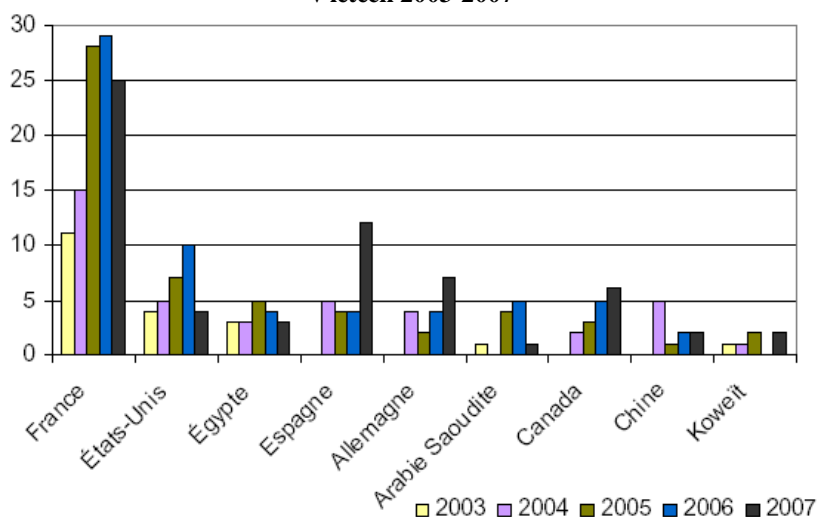
Zdroj: www.douane.gov.dz/cnis/stat/rapp0607.pdf, vlastní zpracování

4.2 Investice

Francouzské investice v Alžírsku jsou v porovnání s ostatními zeměmi slabé. Neustálá hrozba terorismu a násilí odrazuje investory od investičních projektů v této zemi. Některé francouzské společnosti si do Alžírsku našly cestu prostřednictvím investování do jiné zahraniční společnosti, například kanadské či italské. Tyto společnosti jsou méně svědky agrese ze strany alžírských teroristů než francouzské firmy z jednoho prostého důvodu, a to společné minulosti, na kterou by obě země nejraději zapomněly.

V současné době v Alžírsku operuje asi 250 francouzských společností, jejichž pobočky zaměstnávají téměř 20 000 osob. Podle údajů organizace ANIMA³², která se zabývá ekonomickým rozvojem zemí ze Středomoří, bylo v letech 2003 až 2007 v Alžírsku zaznamenáno celkem 379 projektů přímých zahraničních investic (PZI) v hodnotě 22 miliard euro. Ze 152 projektů (10,6 miliard euro) PZI pocházejících z Evropy bylo 111 původem z Francie v celkové hodnotě 1,75 miliardy euro. V hodnotovém vyjádření byla převážná většina (celkem 1,15 miliardy euro) francouzských PZI investována v roce 2007 (*viz následující graf 12 a graf 13, jež pracuje s údaji pouze do roku 2006*).

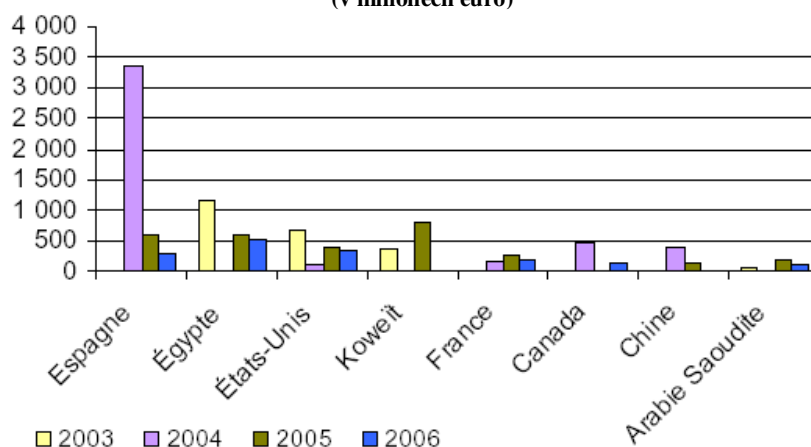
Graf 12 Počet projektů přímých zahraničních investic směřujících do Alžírsku podle země původu v letech 2003-2007

Zdroj: ANIMA MIPO 2003–2007

³² ANIMA přispívá ke zlepšení obchodního klimatu a zvýšení přímých zahraničních investic v tomto regionu.

Graf 13 Hodnota přímých zahraničních investic plynoucích do Alžírsku podle země původu
(v milionech euro)

Zdroj: ANIMA MIPO 2003-2006

Tabulka 5 uvádí některé vybrané příklady francouzských společností, které založily své pobočky v Alžírsku.

Tab. 5 Příklady francouzských společností z různých sektorů operujících v Alžírsku

<i>Odvětví</i>	<i>Název firmy</i>
Bankovníctví a poradenství	BNP Paribas, Société Générale, Calyon, Natixis, Cetelem, Cardif, Gras Savoye, Geos, LCH Konsultant
Cestovní ruch, logistika a doprava	Accor, CMA CGM, Daher
Obchodní řetězce	Carrefour
Telekomunikační a informační technologie	Alcatel Telecom, La Poste, Sofrecom
Potravinářský sektor	Danone, Castel, Bel
Stavebnictví a hydraulika	Razel, Vinci, Suez, Colas, Saur
Průmysl	Michelin, Sanofi Aventis, Henkel
Automobilový průmysl	Renault, Peugeot, Citroën, Renault Trucks
Energetický průmysl	Total, GDF, Schlumberger

Zdroj: Mission Economique, Ambassade de France en Algérie

Nízká míra investic v Alžírsku by se mohla změnit díky nedávnému příslibu francouzských podnikatelů, kteří se prostřednictvím delegace Medef (Mouvement des Entreprises de France) zavázali v Alžírsku více investovat. Dalším lákadlem by mohlo být slibné hodnocení Alžírsku francouzskou pojišťovací společností COFACE. Ta Alžírsko přeřadila ze skupiny B do skupiny A4³³, která značí již o docela příznivém obchodním prostředí.

³³ Celkem existuje 7 skupin s různým stupněm rizika: A1, A2, A3, A4, B, C, D. Nejrizikovější je skupina D.

Slabé a silné stránky Alžírsko podle COFACE³⁴

- významné přírodní zdroje (ropa, zemní plyn) a významný odběratel – Evropa
- podpora hospodářského růstu z regulačního fondu, do kterého jdou příjmy z ropy
- účinná politika oddlužení
- dobře rozjetý proces reformy a liberalizace ekonomiky
- velká závislost ekonomiky na příjmech z ropy
- nevýdělečné státní podniky, které disponují přebytkovým počtem zaměstnanců
- vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí jako brzda některých strukturálních reform
- nedostatečně rozvinutá infrastruktura
- netransparentnost alžírských podniků a byrokracie jako důsledek opožděných plateb a problémů při splácení pohledávek

Dalším podnětem k investování v Alžírsku by mohly být i slibné investiční pobídky. Alžírsko se snaží nediskriminovat zahraniční kapitál na úkor alžírského, proto nejsou při vstupu kapitálu na alžírské území vybírány žádné dodatečné daně. Při dovozu potřebného vybavení při zakládání podniku v Alžírsku jsou zahraničnímu investorovi poskytovány slevy na celních poplatcích. Během prvních deseti let po investici může zahraniční podnikatel, pokud o to požádá Národní agenturu pro rozvoj investic (ANDI), těžit z úplného osvobození od daně z příjmů. Další výhodou může být materiální pomoc investorovi na rozvoj investičního projektu. Opět se o ni musí žádat, tentokrát u Národní rady pro investice (CNI), která zjišťuje, zda má projekt příznivý dopad pro alžírskou ekonomiku.

Od roku 2002 se ve Francii každoročně koná dvoudenní setkání „Convention France Maghreb“ několika tisíc podnikatelů, politických a kulturních osobností a dalších osob, které mají zájem o rozvoj spolupráce a obchodních styků mezi Francií a pěti státy Magrebu (Alžírsko, Mauretánie, Tunisko, Maroko a Libye). Během tohoto setkání jsou organizovány různé konference a výstavy, které mají pomoci přilákat zahraniční kapitál do těchto arabských zemí a naopak podpořit podnikatele z rozvojových zemí v jejich exportu do Francie. Podnikatelé se zde dozvědí, jaké investiční a obchodní klima vládne

³⁴ <http://www.trading-safely.com/sitecwp/cefr.nsf>

v Alžírsku, mohou zde také předjednat nebo přímo uzavírat obchodní dohody s partnerem z některé ze spolupracujících zemí.

Během 7. setkání, které proběhlo 5. a 6. února 2008 byl spuštěn projekt Optimexport, financovaný zčásti Alžírskem a zčásti Francouzskou agenturou pro rozvoj (AFD). Alžírská strana je zastoupena Ministerstvem obchodu, Národní agenturou na podporu zahraničního obchodu (ALGEX) a Alžírskou obchodní a průmyslovou komorou (CACI). Na straně Francie jsou AFD a Francouzská agentura pro mezinárodní rozvoj podniků (UBIFRANCE) pod záštitou Ministerstva zahraničního obchodu. Projekt Optimexport má za cíl podpořit alžírské malé a střední podniky, které se zabývají exportem především jiných artiklů než je ropa a zemní plyn. Alžírsko se tímto krokem snaží více diverzifikovat strukturu svého vývozu a snížit tak velkou závislost na dovozu zejména potravin a dalšího zboží každodenní spotřeby. Celková hodnota projektu činí 2,1 milionu euro. V první etapě se formou různých stáží a školení dostane pomoci asi čtyřiceti malým a středním podnikům.

Zájem investorů o alžírskou ekonomiku je patrný i na zvýšeném počtu v Alžírsku konaných veletrhů a odborných výstav. Tyto události jsou jedním z hlavních zdrojů informací o obchodních příležitostech pro potenciální zájemce o investování v určité zemi. Ti mají možnost se během veletrhů a výstav sejít se spoustou firem z různých sektorů, které se později případně stanou jejich obchodními partnery. Často přímo zde dochází k uzavírání obchodních kontraktů.

Nejdůležitější událostí konanou každoročně v Alžírsku je Mezinárodní veletrh v Alžíru (FIA). Celková plocha veletrhu, více než 75 tisíc m², je rozdělena na pavilony. V každém z nich jsou zastoupeny podniky, obchodní a průmyslové komory pocházející ze stejné země. Za poslední tři roky je vidět i postupný růst zájmu ze strany francouzských podniků, o němž svědčí narůstající počet vystavovatelů na tomto veletrhu. V loňském roce se veletrhu účastnilo celkem 1 650 vystavovatelů ze 34 zemí, z nichž 250 pocházelo z Francie. Více než polovina z těchto 250 francouzských podniků na veletrh přijela poprvé. Na letošním 40. veletrhu, který proběhne ve dnech 7. až 12. června, se předpokládá další navýšení počtu účastnících se francouzských společností.

3. až 5. prosince loňského roku se konala zatím poslední státní návštěva francouzského prezidenta Sarkozyho v Alžírsku. Pro prohloubení obchodní spolupráce

mezi oběma zeměmi byl rozhodující zejména druhý den, který přinesl nové obchodní kontrakty v celkové hodnotě téměř 5 miliard euro. Zároveň byla i prodloužena již dříve uzavřená obchodní dohoda o dodávce zemního plynu. Za těmito dohodami, které slibují rozšíření francouzsko-alžírské spolupráce v oblasti energetického a petrochemického průmyslu, stáli na francouzské straně tři giganti: Total, Gaz de France a Alstom. Alžírsko zastupoval především ropný monopol, Sonatrach.

Ve světovém žebříčku čtvrtá největší ropná společnost Total podepsala smlouvu v hodnotě 3 miliardy euro s alžírským národním gigantom, společností Sonatrach, na jejímž základě bude na západě Alžírsko v oblasti Arzew postaven nový petrochemický komplex. Polovinu z celkových investičních nákladů by měl financovat francouzský Total.

Další francouzskou společností, která profitovala z prosincové prezidentské návštěvy, je Gaz de France (GdF), největší evropský výrobce a distributor zemního plynu, z jedné třetiny vlastněný státem. Tomu se podařilo, opět se společností Sonatrach, prodloužit stávající obchodní kontrakt na dodávku zkapalněného zemního plynu až do roku 2019 s tím, že původní smlouva měla vypršet v roce 2013. Každoroční dodávka zemního plynu, více než 10 miliard m³, představuje 2,5 miliardy euro. GdF a Sonatrach mají za sebou již více než 40 let obchodní spolupráce.

Třetí společnost, která se bude také podílet na zvýšení investic plynoucích do Alžírsko, je světový dodavatel energetických a dopravních systémů, především vysokorychlostních vlaků, firma Alstom. Ta má společně se svým egyptským partnerem, společností Orascom, v úmyslu investovat 800 milionů euro do stavby nového typu kombinované plynové centrály na západě Alžírsko, v oblasti Terga. Zbývajících 500 milionů bude financováno Alžírskem. Projekt na alžírské straně povede státní podnik Sonelgaz, zabývající se distribucí elektrické energie a plynu. Centrála by měla přispět k uspokojení rostoucích požadavků alžírského obyvatelstva na dodávku elektrické energie, které jdou ruku v ruce se slibným ekonomickým rozvojem Alžírsko a stoupajícím počtem jeho obyvatel.

Projekt stavby centrály ještě více rozšířil již dříve započatou spolupráci mezi společností Alstom a Alžírskem. V listopadu 2007 byl Alstom vybrán jako hlavní dodavatel tramvajových linek v alžírských městech Oran a Konstantin. Na alžírské straně

stojí v tomto případě Entreprise du Métro d'Alger, která v Alžírsku zajišťuje veřejnou dopravu. Projekt počítá se stavbou 26 km a 43 stanic v celkové hodnotě 660 milionů euro, z nichž 300 milionů bude hradit francouzská společnost.

O rok dříve byla započata stavba tramvajové linky v délce 23,2 km v hlavním městě Alžíru s dodávkou celkem 41 tramvajových souprav Citadis, které jsou vyráběny ve španělské továrně společnosti Alstom. Dokončení tohoto projektu v celkové hodnotě 225 milionů euro je naplánováno na konec roku 2008.

Příloha 1 v závěru diplomové práce obsahuje celkem čtyři tabulky: první dvě týkající se bilaterálního obchodu Alžírska a Francie a změn v jejich vzájemné obchodní pozici, další dvě s údaji o zahraničním obchodě každé země. Druhá příloha se týká přímých zahraničních investic v Alžírsku naplánovaných v roce 2007 francouzskými společnostmi.

5. Spolupráce Francie a Alžírsko

Během státní návštěvy francouzského prezidenta v Alžíru v prosinci 2007 byla mimo jiné podepsána nová Dohoda o partnerství, která nahradila původní Dohodu o kulturní, vědecké a technické spolupráci z 11. března 1986. Dohoda o partnerství se zabývá novými oblastmi spolupráce během příštích deseti let. Důraz je kladen zejména na spolupráci v oblasti vzdělávání a školení, udržitelného rozvoje, jaderného výzkumu a boje proti terorismu.

5.1 Kultura, vzdělání, věda a výzkum

Již v roce 1966 byla mezi Alžírskem a Francií uzavřena první dohoda týkající se technické a kulturní spolupráce. Až ve druhé polovině 80. let se otázka kulturních vztahů obou zemí dala opět do pohybu, a to podepsáním Dohody o kulturní, vědecké a technické spolupráci z 11. března 1986. Její závěry stačily pokrýt dalších téměř dvacet let. Tato dohoda byla nahrazena teprve na konci loňského roku během návštěvy Nicolase Sarkozyho v Alžírsku obšírněji pojatou Dohodou o partnerství, zmíněnou již v úvodu této kapitoly.

5.1.1 Kulturní spolupráce

V posledních letech začala být v některých alžírských městech znovu otevírána francouzská kulturní centra. Důvodem přerušení jejich fungování byla černá léta plná teroristických útoků, jejichž cílem byli často francouzští občané žijící v Alžírsku. V současnosti, kdy již největší hrozba pominula, dochází opět k obnovení provozu těchto center. Jako první se veřejnosti otevřelo kulturní centrum v hlavním městě Alžíru v lednu 2000, poté v březnu 2002 v Annabě a Oránu, další pak v říjnu 2006 v Tlemcenu a v roce 2007 v Tizi-Ouzou. Tato centra mají za cíl, v podobě konání různých kulturních akcí, přiblížit alžírskému obyvatelstvu kulturu a zvyky Francie.

Podpisem Dohody v Alžíru byl zřízen Smíšený výbor pro projekty (CMP) týkající se kulturní, vědecké a technické spolupráce obou zemí. Výbor se schází střídavě v některé

z partnerských zemí a na svých zasedáních projednává navrhované projekty, které povedou k žádoucím reformám Alžírsko, zejména v oblasti vzdělávání, zlepšení chodu veřejných administrativních institucí a soudů. Většina projektů je financována ze společného fondu, který nese název Fond prioritní solidarity (FSP).

4. prosince 2007 byla podepsána dohoda mezi francouzským Národním audiovizuálním institutem (INA) a Veřejnou společností alžírské televize (EPTV) o navrácení archivních záběrů týkajících se Alžírsko, které byly natočeny během posledních let francouzské nadvlády od roku 1940 do skončení války za nezávislost. Archivy, které obsahují 1 862 dokumentů s celkovou délkou 138 hodin a které zaznamenávají nejdůležitější momenty alžírské historie, z nichž většina je úzce spjata s Francií, ale i každodenní život obyčejných lidí, byly Alžírsku vráceny na začátku února 2008. Do Alžíru je osobně doručil generální ředitel INA Emmanuel Hoog. Díky této historické francouzsko-alžírské dohodě mohou být v současnosti veškeré navrácené archivy používány v Alžírsku bez jakéhokoli omezení, ke všem z nich byl také okamžitě umožněn přístup přes internet na adrese www.ina.fr. Během prosincové státní návštěvy v Alžíru byla uzavřena i dohoda o spolupráci obou zemí v oblasti kinematografie.

5.1.2 Vzdělávání, věda a výzkum

V roce 2005 byla založena Vysoká rada pro univerzitní spolupráci a výzkum (HCUR), o jejímž zřízení bylo rozhodnuto podpisem Deklarace z Alžíru v roce 2003. Tato instituce, ve které jsou stejnoměrně zastoupeni členové obou zemí, má za cíl především koordinovat francouzsko-alžírské výzkumné projekty a programy univerzitní spolupráce. V současnosti je jejím prezidentem rektor Technologické a vědecké univerzity, pan Benzaghoul. Rada mimo jiné podpořila reformu vyššího vzdělávání probíhající v Alžírsku tím, že pomohla ke zrodu novému vysokoškolskému programu „Licence Master Doctorat“, který je zakončen doktorátem.

Co se týče vědy a výzkumu, v únoru 2006 vstoupila v platnost Dohoda mezi Alžírskem a Francií v oblasti využívání vesmírného prostoru. Jejím smyslem je společný postup obou zemí v otázce vesmírného výzkumu a výroby vesmírných technologií pro mírové účely. Dohodou byly zatím pouze určeny oblasti, ve kterých by bylo účelné

postupovat společně s cílem dosažení synergického efektu. Uzavření dalších konkrétnějších dohod, které opravdu podpoří vzájemnou vědeckou spolupráci, závisí na rozhodnutí agentur obou zemí pro výzkum vesmíru – ASAL a CNES. Prozatím byl vytvořen Smíšený výbor se stejnoměrným zastoupením Alžírsko i Francie, který má spolupráci obou zemí usnadnit.

Dalším oborem, kde si obě země přejí spojit své síly a zkušenosti, je oblast jaderného výzkumu a používání takto získané energie k mírovým účelům. Dohoda byla představiteli obou států parafována v prosinci 2007 a momentálně čeká na své oficiální přijetí. Kromě výzkumu zahrnuje také například produkci uranu, elektrické energie, transfer technologií a jejich využívání v oblasti zdravotnictví a zemědělství a zvýšený důraz na bezpečnost a zacházení s odpadovým materiálem.

Ve stejném roce jako byla založena HCUR bylo rozhodnuto i o otevření Alžírské vysoké obchodní školy (ESAA). O tomto projektu se hovořilo již v Dohodě o kulturní, vědecké a technické spolupráci z roku 1986, ale konkretizován byl až Deklarací z Alžíru a zejména Dohodou mezi vládami obou zemí týkající se založení ESAA ze 13. července 2004. Škola má sídlo v hlavním městě a spadá pod Alžírskou obchodní a průmyslovou komoru. Na jejím zřízení a chodu v prvních letech se podílejí jak alžírské tak francouzské instituce. Hlavními koordinátory projektu jsou obchodní a průmyslové komory obou zemí. Škola je také podporována čtyřmi elitními francouzskými vysokými školami, tzv. grandes écoles, kterými jsou HEC, ESCP-EAP, Euromed-Marseille a ESA z univerzity v Lille. Během prvních pěti let fungování školy bude francouzská strana finančně přispívat především na technickou asistenci a platy francouzských učitelů. Alžírské instituce se na oplátku postarají o zaplacení profesorské a administrativní části školy alžírského původu, zajistí učebny a program výuky v ESAA. Do školy se mohou zapsat jak alžírští tak francouzští studenti a pokud to kapacita školy dovolí, po splnění podmínek přijetí, i studenti z dalších zemí. Studenti se po úspěšném absolvování studia, které trvá 18 měsíců, mohou uplatnit jako řídicí pracovníci v alžírských společnostech. První diplomy ekvivalentní americké dvouleté nástavbě MBA byly slavnostně předány 23. listopadu 2006 v sídle Obchodní a průmyslové komory v Paříži.

Díky společně vloženým veřejným finančním prostředkům v Alžírsku úspěšně funguje alžírsko-francouzský stipendijní program s názvem PROFAS, který pomohl

naplnit své ambice již několika tisícům studentů, vědeckým pracovníkům i zaměstnancům veřejné správy. Vedle programu PROFAS byl alžírskou vládou v roce 2005 otevřen další program, díky kterému bude poskytnuto 2 600 stipendií na školení v zahraničí. Tato stipendia jsou určena odborným asistentům vyučujícím studenty posledního ročníku vysoké školy před dokončením diplomové práce. Školení ve Francii je hrazeno z alžírského státního rozpočtu.

Na francouzsko-alžírské spolupráci v oblasti vzdělávání se podílí také Smíšený výbor pro odhady a prognostiky (CMEP), během jehož zasedání si obě země předávají pozitivní zkušenosti z organizace a výuky na vysokých školách. 15. listopadu 2006 byla také podepsána dohoda mezi zástupci Konference prezidentů francouzských univerzit a národní konference alžírských univerzit, která ještě více podpoří započatou univerzitní spolupráci obou zemí.

V roce 2003 byla v Alžírsku započata reforma školského systému, která by měla přispět ke zlepšení kvality vyučování a modernizaci výukových programů. Francouzská agentura pro rozvoj (AFD) byla hlavním iniciátorem Projektu zlepšení kvality školského sektoru (PAQSE), který má za cíl podpořit zejména kvalitativní rozvoj výuky na středních a technických školách. Francouzská podpora bude probíhat především cestou poskytování cenných zkušeností a dobře fungujících praktik z výuky na středních školách ve Francii, dále budou vypracovány programy školení a studie týkající se nových učebních materiálů. AFD kryje veškeré náklady na tento projekt, které byly ohodnoceny na 1,5 milionu euro. Další údaje uvádí následující tabulka.

Tab. 6 Projekt AFD na zlepšení kvality alžírského školského systému č. CDZ 3015 01

Sektor činnosti	Vzdělávání	Rozhodnutí dozorčí rady ze dne	14. února 2006
Vedoucí projektu	Ministerstvo školství	Dohoda podepsána dne	7. května 2006
Náklady projektu	1 500 000 euro		
Finanční účast AFD	1 500 000 euro	Datum dokončení projektu	Červen 2009

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Další projekty týkající se školství jsou zatím v přípravné fázi. Spoluprací obou zemí by měla v budoucnu vzniknout první smíšená francouzsko-alžírská univerzita. Jako první by měla být založena smíšená lékařská fakulta. Další připravovaný projekt se týká zřízení Vysokého technologického institutu (Institut Supérieur de Technologie).

Nedávno bylo v důsledku nové školské reformy prosazené vládou prezidenta Bouteffliky v Alžírsku povinně uzavřeno 40 soukromých škol. Novým zákonem byla stanovena povinnost každé školy vyučovat veškeré předměty v mateřském jazyce země. Co se týče výuky dalších cizích jazyků, pak už záleží na dané škole, jaké jazyky do svého programu zařadí. Před touto reformou některé školy vyučovaly pouze ve francouzštině, což je v současnosti díky nové reformě zakázané. Školy na úpravu vyučovacích podmínek měly 1 rok a 3 měsíce. Ty, které odmítly aplikovat nová pravidla, musely ukončit provoz. Některá média tuto změnu nazvala omezením vyučování francouzštiny v Alžírsku, ale je tomu spíše naopak. Po reformě je totiž francouzský jazyk zařazen do programu výuky ještě dříve než v minulosti, již od druhého roku na základní škole, zatímco dříve se francouzština vyučovala až ve 4. ročníku.

5.2 Pomoc Francie hospodářskému rozvoji Alžírska

Francie se podílí i na rozvoji ostatních zaostávajících sektorů hospodářství Alžírska, jimiž jsou zejména nedostatečná rozvinutost infrastruktury, zanedbané části měst a nízká úroveň života na venkově. Dalšími oblastmi, kde je také potřeba velkého zlepšení, kromě již zmíněných v předchozích podkapitolách, jsou přístup obyvatel ke zdravotní péči a ochrana životního prostředí. Pomoc všem těmto sektorům je z francouzské strany zprostředkována Francouzskou agenturou pro rozvoj (AFD) společně s její pobočkou Společností podpory a účasti na ekonomické spolupráci (PROPARCO). Pobočka PROPARCO se zaměřuje na soukromý sektor. Její finance směřují do oblastí podpory investování a rozvoje malých a středních podniků, dále pak do oblastí modernizace a ochrany na finančních trzích a přístupu občanů ke zdravotní péči a ke vzdělání. Do roku 1992 byly projekty AFD podřízeny rozhodnutí obou zemí, v současnosti, již více než 15 let, se může agentura účastnit i na projektech dle svého vlastního uvážení. AFD podporuje alžírské hospodářství především tím, že poskytuje půjčky a záruky na projekty, buď přímo státním institucím nebo soukromému sektoru. V některých případech se může jednat i o subvence hradící poradenství, znalecké posudky či školení, podmínkou je však jejich přímý vliv na rozvoj země.

V letech 1992 až 2007 získalo Alžírsko od Francouzské agentury pro rozvoj 340 milionů euro, navíc mu byly přislíbeny i finanční prostředky z Francouzského fondu na ochranu světového životního prostředí (FFEM) v celkové výši 1,45 milionu euro, z nichž zatím pouze 50 tisíc euro bylo uhrazeno. Detailní údaje o přislíbené a uhrazené finanční pomoci znázorňuje tabulka 7.

Díky finančním prostředkům FFEM jsou v současnosti v Alžírsku realizovány dva projekty v celkové předpokládané hodnotě 1,45 milionu euro. Část těchto peněz z FFEM půjde na vypracování investiční studie na snížení znečištění části alžírského pobřeží v blízkosti Ghazaouet. Druhá, podstatně větší část, 1,2 milionů euro, by měla pokrýt náklady na úpravu a správu přírodních rezervací Tipasa a ostrovů Habibas.

Tab. 7 Finanční závazky a úhrady Francouzské agentury pro rozvoj v Alžírsku v letech 1992 až 2007

V milionech euro	1992–2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
AFD (vyjma FFEM)									
Čisté závazky (včetně FEPP, PRCC ³⁵)	129,6	30,0	14,2	50,0	80,0	6,2	1,5	0,0	311,5
<i>Vybraný projekt číslo³⁶</i>	<i>1019</i>	<i>1025</i>		<i>3008</i>	<i>3005</i>				
<i>Náklady na projekt</i>	<i>25</i>	<i>30</i>		<i>50</i>	<i>80</i>				
Úhrady (včetně FEPP, PRCC)	86,4	6,3	9,9	5,0	20,9	39,7	42,5	17,7	228,5
PROPARGO									
Čisté závazky	0,0	0,0	0,0	12,9	0,0	14,6	0,0	1,0	28,5
- <i>Půjčky (závislé a projekty)</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>11,9</i>	<i>0,0</i>	<i>14,6</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	26,5
- <i>Účasti a poskytnuté záruky</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>1,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>1,0</i>	2,0
Úhrady	0,0	0,0	0,0	11,9	0,0	14,6	0,0	1,0	27,5
- <i>Půjčky (závislé a projekty)</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>11,9</i>	<i>0,0</i>	<i>14,6</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	26,5
- <i>Účasti</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>1,0</i>	1,0
Celkem společnost AFD (vyjma FFEM)									
Čisté závazky	129,6	30,0	14,2	62,9	80,0	20,8	1,5	1,0	340,0
Úhrady	86,4	6,3	9,9	16,9	20,9	54,3	42,5	18,7	256,0

Zdroj: <http://www.afd.fr>, částečně vlastní zpracování

Do roku 2007 bylo možné hospodářskou pomoc Francie Alžírsku poskytovat formou výhodných půjček. Rozhodnutím vyšších alžírských mocností, díky kterému se již nechce Alžírsko dále zadlužovat v zahraničí, musela AFD počínaje loňským rokem přistoupit na jiný způsob poskytování pomoci, a to především formou subvencí. Subvence

³⁵FEPP = Fond pro studie a přípravu projektů, ze kterého jsou vypláceny subvence AFD

PRCC = Program na zvýšení obchodních kapacit

³⁶ Více viz následující odstavce *Vybrané projekty realizované v Alžírsku za přispění AFD*

jsou, jak již bylo popsáno výše, podmíněny přímým dopadem na rozvoj sektoru, do kterého směřují a dále musí financovat pouze případy typu technické pomoci, vypracování znaleckých posudků či školení. Tato změna vedla AFD k částečné úpravě politiky hospodářské pomoci vůči Alžírsku. V následujících letech bude její pomoc směřována zejména do oblastí výměny odborných zkušeností při školení a vzdělávání lidských zdrojů s důrazem na zlepšení kvality školského systému v Alžírsku. Jedním z cílů AFD na léta 2007 až 2009 je také podpora rozvoje malých a středních podniků (MSP). Například poskytováním záruk chce AFD zlepšit přístup těchto podniků k získání bankovních úvěrů od alžírských bank, které pokryjí chybějící kapitál v počátcích podnikání. AFD hodlá MSP podporovat i přímým financováním z vlastních prostředků (viz více podkapitola 5.3 *Ekonomická a technická spolupráce*).

Vybrané projekty realizované v Alžírsku za přispění AFD

Tato podkapitola uvádí některé vybrané projekty realizované alžírskou ekonomikou ve spolupráci s Francouzskou agenturou pro rozvoj, které si zaslouží pozornost.

V druhé polovině 90. let ohlásila alžírská ekonomika přechod k nové politice bydlení, která by měla vylepšit životní podmínky mnoha rodin. Na alžírském území bylo v roce 1996 napočítáno celkem 600 sídel, která nesplňovala ani minimální standardy pro bydlení. V těchto podmínkách, které se podepsaly na zdraví mnoha lidí, tehdy žilo 3,5 milionu Alžířanů.

Program na obnovu a výstavbu nových typů obydlí v letech 1999 až 2002 financovala Světová banka. Poté její iniciativu převzala Francouzská agentura pro rozvoj zahájením projektu na opravy poškozených městských částí, č. CDZ 1019 01. Dokončením projektu v roce 2006 tak získalo nové rekonstruované bydlení celkem 135 tisíc obyvatel v 19 tzv. wilayas³⁷, což je územní rozdělení Alžírska podobné kraji. Každá wilayas byla pověřena výběrem projekční kanceláře a stavební firmy, které se pak postaraly o rekonstrukci bytů, výstavbu komunikací a veškeré další chybějící infrastruktury. AFD poskytlo alžírskému státu na realizaci tohoto projektu půjčku v hodnotě 25 milionů euro (více viz následující tab. 8).

³⁷ Alžírsko je rozděleno celkem na 48 wilayas.

Tab. 8 Projekt AFD na opravy poškozených městských částí, č. CDZ 1019 01

Sektor činnosti	Bydlení a urbanismus	Rozhodnutí dozorčí rady ze dne	20. dubna 2000
Vedoucí projektu	Ministerstvo bydlení a urbanismu	Dohoda podepsána dne	2. března 2003
Náklady projektu	25 000 000 euro		
Finanční účast AFD	25 000 000 euro	Datum dokončení projektu	Prosinec 2006

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Další oblast, do které AFD vložila finanční prostředky, je výstavba přehrady Taksebt, ze které budou pitnou vodou zásobováni obyvatelé Alžíru, Boumerdès a Tizi Ouzou. Realizaci tohoto projektu si vynutila velmi špatná situace v zásobování pitnou vodou v krajích Alžíru a Kabylie, kde dosavadní dodávky stačily pokrýt pouze 55 % potřeb obyvatel. Projekt č. CDZ 1025 01 v celkové hodnotě 540 milionů euro, který kromě nové přehrady zahrnuje také výstavbu čistící a čerpací stanice a 95 km dlouhého potrubí, je z velké části financován Evropskou investiční bankou. Další údaje uvádí tabulka č. 9.

Tab. 9 Projekt AFD na přívod pitné vody z přehrady Taksebt do aglomerace Alžíru, č. CDZ 1025 01

Sektor činnosti	Ozdravení	Rozhodnutí dozorčí rady ze dne	13. prosince 2001
Vedoucí projektu	Národní agentura pro přehrady a dodávky vody (ANBT)	Dohoda podepsána dne	2. března 2003
Náklady projektu	540 000 000 euro		
Finanční účast AFD	30 000 000 euro	Datum dokončení projektu	Duben 2007

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Zemětřesení z 21. března 2003 v síle 6,7 stupňů Richterovy stupnice mělo za následek mnoho lidských obětí³⁸ i materiálních škod. Postiženo bylo sedm wilayas: Alžír, Boumerdès, Bouira, Blida, Tizi Ouzou, Médéa a Tipaza. Spoustu rodin bylo třeba evakuovat a najít jim přechodné bydlení. Alžírská vláda byla nucena přijmout potřebná opatření, aby se tato katastrofa již neopakovala. Za tímto účelem byl odsouhlasen nový fond na opravy škod v hodnotě 1,4 miliardy euro. 18. prosince bylo ve spolupráci s AFD rozhodnuto o realizaci projektu č. CDZ 3008 01, který je určen v první řadě k záchraně obydlí jen částečně poničených zemětřesením, dále pak k výstavbě nových 20 tisíc bytových jednotek a poškozených nebo úplně chybějících inženýrských sítí. Družstvo nájemníků bylo vyzváno k částečné finanční účasti na rekonstrukci bytů. Jejich příspěvek,

³⁸ Podle odhadů více než 2 000 lidských životů

který byl vložen do fondu oprav, činí 800 milionů euro. Francie se prostřednictvím AFD do projektu zapojila složením půjčky v hodnotě 50 milionů euro. Tabulka č. 10 poskytuje další údaje o realizovaném projektu.

Tab. 10 Projekt AFD na opravy zón postižených zemětřesením z 21. března 2003, č. CDZ 3008 01

Sektor činnosti	Bydlení a urbanismus	Rozhodnutí dozorcí rady ze dne	18. prosince 2003
Vedoucí projektu	Ministerstvo bydlení a urbanismu	Dohoda podepsána dne	4. června 2004
Náklady projektu	1 400 000 000 euro		
Finanční účast AFD	50 000 000 euro	Datum dokončení projektu	Prosinec 2008

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Poslední projekt, jež by měl být dokončen v prosinci 2009, se týká dopravní infrastruktury v okrajových částech Alžíru. Hlavní město je nuceno se přizpůsobovat postupně se zvyšujícím nárokům alžírského obyvatelstva, které jdou ruku v ruce s pozitivním rozvojem hospodářství a růstem životní úrovně v posledních letech. Zejména je třeba zajistit vhodné dopravní prostředky, které by umožnily třem milionům obyvatel každodenní přesun za prací, do školy, za nákupy. Z tohoto důvodu bylo za částečného finančního přispění Francouzské agentury pro rozvoj rozhodnuto o elektrifikaci dvou železnic na trasách Alžír – Théria a Alžír – El Affroun. Před započítím projektu byla doprava po těchto předměstských železnicích zajišťována vlakovými soupravami na diesel. Z důvodu negativního vlivu na životní prostředí, neboť emisí plynu je způsobován skleníkový efekt, byla dána přednost elektrifikování obou železničních tras. Tato práce byla svěřena již dříve zmiňované francouzské společnosti Alstom transport. Součástí projektu je i oddělení provozu nákladních a osobních vlaků. K tomu by měla sloužit plánovaná výstavba nového odstavného nádraží v části Dar El Beïda a vedení nákladní dopravy mimo centrum města. Další údaje poskytuje následující tabulka.

Tab. 11 Projekt AFD na modernizaci a rozvoj železniční sítě na předměstí Alžíru, č. CDZ 3005 01

Sektor činnosti	Doprava	Rozhodnutí dozorcí rady ze dne	16. prosince 2004
Vedoucí projektu	Národní společnost pro železniční dopravu (SNTF)	Dohoda podepsána dne	24. května 2005
Náklady projektu	794 000 000 euro		
Finanční účast AFD	80 000 000 euro	Datum dokončení projektu	Prosinec 2009

Zdroj: <http://www.afd.fr>

5.3 Ekonomická a technická spolupráce

Ekonomická a technická spolupráce Francie a Alžírsko zahrnuje zejména odborná školení, podporu rozvoje a zlepšení úrovně poskytovaných služeb malými a středními podniky. Také se jedná o výměnné pobyty některých ministerských pracovišť, které mají za cíl modernizovat chod jednotlivých ministerstev v Alžírsku. Správné fungování institucí státní správy je totiž základem pro co nejrychlejší dosažení započatých reforem v zemi a přechod alžírské direktivně plánované ekonomiky k ekonomice tržní.

Jednou z důležitých institucí, která byla zřízena díky spolupráci obou zemí, je Institut technického školení pro průmysl (IFTI). O jeho založení 25. listopadu 2006 rozhodl francouzský Svaz průmyslu a řemesel hutnictví (UIMM) společně se svým partnerem, kterým je Codifor³⁹. Francouzsko-alžírská spolupráce se v této oblasti uskutečňuje formou školení, kdy jsou zejména střední úrovni alžírských vedoucích pracovníků předávány zkušenosti a ověřené metody fungování průmyslových podniků ve Francii.

Pomoc v oblasti školení řídicích pracovníků v Alžírsku se odvíjí i formou několika důležitých partnerství, která vznikla započtím spolupráce francouzských a alžírských podniků stejného sektoru. Jedná se zde například o bankovní sektor, kde spolupracují obě centrální banky, Banque de France a Banque d'Algérie. Byla započata kooperace mezi Air France a Air Algérie v oboru leteckého průmyslu nebo mezi SNCF a SNTF, národními podniky obou zemí zajišťujícími železniční dopravu.

Francouzsko-alžírské partnerství podniků stejného sektoru hospodářství je podporováno Alžírskou obchodní a průmyslovou komorou (CACI). Za tímto účelem CACI pořádá různé konference, fóra a setkání podnikatelů s představiteli státní správy a formou například vydávání různých deníků a měsíčníků poskytuje praktické informace týkající se ekonomického a právního prostředí, celní správy atd.

V této kapitole je třeba také připomenout přijetí dohody z 27. ledna 2004 týkající se přepravy cestujících a zboží po silnicích mezi oběma zeměmi. Dohoda by měla výrazně vylepšit přepravní podmínky mezi Francií a Alžírskem a tím přispět ke zvýšení

³⁹ Nevýdělečná organizace, tvořená francouzskými odborníky z oblasti průmyslu, která byla založena za účelem předávání odborných zkušeností, posudků a know-how zahraničním společnostem, zejména z rozvojových zemí.

vzájemného obchodu. Oblast silniční kontroly a bezpečnosti i nadále zůstává předmětem národní právní úpravy každého státu.

Další ne úplně novou oblastí spolupráce je oblast společného dohledu nad bezpečností na moři. Důvodem zvýšeného zájmu obou zemí o tuto spolupráci je velká část vzájemné obchodní směny zboží, která se uskutečňuje právě námořní cestou. Obě námořnictva včetně svých pobřežních hlídek budou v pravidelných intervalech podrobena cvičení, které je má připravit na zvládnutí výjimečných situací na moři týkajících se například problémů nezákonného dovozu drog, ilegální imigrace, terorismu či znečišťování moře a mořského pobřeží.

Vybrané projekty AFD v této oblasti

Francouzská agentura pro rozvoj se účastní také projektů s ekonomickým podtextem. Svými finančními prostředky podporuje zejména rozvoj malých a středních podniků, které jsou tahouny každé ekonomiky fungující na tržním principu. Následující projekt týkající se upevnění pozice a zvýšení konkurenceschopnosti MSP na alžírském trhu, jež byl realizován v letech 2003 až 2006, si vyžádal náklady v hodnotě 40 milionů euro. Jejich 100 % úhradu zajistila AFD. Prostředníkem mezi AFD a MSP a zároveň dlužníkem Francie je banka Crédit Populaire d'Algérie (CPA). Ta již v roce 1999 na podobný projekt inkasovala částku 15 milionů euro (*další údaje uvádí následující tabulka*).

Tab. 12 Poskytnutí úvěru alžírské bance Crédit Populaire d'Algérie na financování investičních projektů a zlepšení úrovně malých a středních podniků soukromého sektoru, č. CDZ 3004

Sektor činnosti	Bankovní sektor	Rozhodnutí dozorcí rady ze dne	19. prosince 2002
Vedoucí projektu	Crédit Populaire d'Algérie	Dohoda podepsána dne	2. března 2003
Náklady projektu	40 000 000 euro		
Finanční účast AFD	40 000 000 euro	Datum dokončení projektu	Říjen 2006

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Další projekt, který je zaměřen na pomoc MSP, zejména v oblasti zvýšení jejich exportních možností, byl podepsán v listopadu 2005 v rámci komplexnějšího programu na posílení obchodních kapacit Alžírsko (PRCC). Ten je již od roku 2002 realizován ve spolupráci s francouzským ministerstvem ekonomie, financí a průmyslu a má za cíl

podpořit Alžírsko na mezinárodní scéně, zejména posílit jeho vyjednávací pozici při uzavírání obchodních kontraktů.

Projekt č. CDZ 3007 na rozvoj exportu doplňuje již fungující exportní politiku alžírského státu. Ta je v Alžírsku zajištěna dvěma institucemi, Národní agenturou na podporu zahraničního obchodu (ALGEX) a Alžírskou obchodní a průmyslovou komorou (CACI). ALGEX je pověřen poskytováním komplexních informací o cílových zahraničních trzích, díky nimž může vývozce snadněji vypracovat exportní strategii a rozhodnout se, který trh bude pro jeho zboží nejvýhodnější. Úloha CACI v tomto projektu spočívá zejména v organizování různých seminářů a školení a dalších aktivit, které mají vliv na podporu exportu. Začátkem letošního roku na tento projekt navázal projekt Optimexport, o kterém bylo pojednáno v kapitole Investice. Další údaje, například o výši nákladů, poskytuje následující tabulka.

Tab. 13 Projekt AFD na podporu exportních možností malých a středních podniků, č. CDZ 3007

Sektor činnosti	Obchod	Rozhodnutí dozorcí rady ze dne	17. května 2005
Vedoucí projektu	Ministerstvo obchodu	Dohoda podepsána dne	12. listopadu 2005
Náklady projektu	2 500 000 euro		
Finanční účast AFD	2 100 000 euro	Datum dokončení projektu	Prosinec 2009

Zdroj: <http://www.afd.fr>

Stejně tak jako většina francouzsko-alžírských projektů týkajících se spolupráce v oblasti kultury, vědy a výzkumu, i následující projekt byl v počátku hrazen z Fondu prioritní solidarity (FSP). Teprve v roce 2005 byla jeho realizace předána AFD. Celkové náklady činí 3,5 milionu euro, z nichž téměř většinu hradí AFD (*viz tab. 14*). Smyslem spolupráce obou zemí na tomto projektu je vložit dlouholeté zkušenosti Francie jako tržní ekonomiky v oblasti odborného vzdělávání především řídicích pracovníků v podnicích a tím přispět k rychlejší transformaci alžírského hospodářství.

Tab. 14 Projekt AFD týkající se odborného školení a vzdělávání, č. CDZ 3012

Sektor činnosti	Odborné školení	Rozhodnutí dozorcí rady ze dne	10. března 2005
Vedoucí projektu	Ministerstvo školení a odborného vzdělávání (MFEP)	Dohoda podepsána dne	13. ledna 2006
Náklady projektu	3 500 000 euro		
Finanční účast AFD	3 067 000 euro	Datum dokončení projektu	Prosinec 2007

Zdroj: <http://www.afd.fr>

5.4 Spolupráce v oblasti bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu

Jak už bylo v předchozích kapitolách popsáno, Alžírsko se již od 90. let potýká s velkým problémem, kterým je terorismus. V současnosti v zemi operují dvě islamistické skupiny. První je GIA, jež byla nejaktivnější v 90. letech a jejíž činnost v posledních letech pomalu ztrácí na významu. Odhaduje se, že na její organizaci se podílí již jen několik desítek členů. Její občasné vražedné útoky zasahují především do oblastí Blida a Médéa, které leží jihozápadně od Alžíru.

Druhou teroristickou sítí je Salafistická fronta pro kázání a boj (GSPC) vytvořená v roce 1998, která dosahuje významu i na mezinárodní scéně. V roce 2003 totiž její bývalý vůdce, Nabil Sahraoui, oznámil její přímé napojení na afghánistánskou skupinu Al-Qaïda, která měla na svědomí zatím nejhorší útok na Spojené státy, který se odehrál 11. září 2001. GSPC v současnosti čítá přibližně 450 členů. Její nenávist vůči francouzskému národu je patrná například tím, že v roce 2004 byl členům GSPC vydán příkaz, jež z francouzských občanů pohybujících se na území Alžírsko učinil terč. Přesně zněl takto: „vytipovat francouzské občany, zajmout je a uvěznit“⁴⁰. Další vyhrožování přímo z úst druhého šéfa Al-Qaïdy, Aymana al-Zawahiriho, který přesně v den pětiletého výročí útoků na USA členy GSCP nabádal k potrestání Francouzů za to, že přijali zákon zakazující nošení viditelných náboženských symbolů ve veřejných školách. Nový vůdce GSCP, Abdelmalek Droukdal, již dříve označil Francii za nepřítele islámu číslo jedna, protože podporuje prezidenta Bouteflika v jeho reformách. Od prosince roku 2006, kdy započaly nové útoky na příslušníky cizích států žijící na území Alžírsko, tedy po několika letech relativního klidu, se tyto osoby musí znovu obávat o své životy. Tato nová válka ze strany Al-Qaïdy v zemích islámského Magrebu (AQMI), jak si GSCP začala říkat po svém přidružení k afghánistánské teroristické síti, se samozřejmě dotkla francouzských autorit, které se rozhodly zvýšit spolupráci mezi jejich zemí a Alžírskem v oblasti bezpečnosti a potírání terorismu.

⁴⁰ Zpráva č. 2170, napsaná 22. března 2005 jménem Komise pro zahraniční věci týkající se návrhu zákona č. 1861 v oblasti spolupráce v otázce bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu

Dohoda o spolupráci v oblasti bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu

Nová dohoda o spolupráci mezi oběma zeměmi z roku 2003 se netýká pouze boje proti terorismu, ale zasahuje také například do oblastí nelegální imigrace a pašování drog. Obě tyto nezákonné činnosti jsou často zprostředkovány námořní cestou. Nejdůležitějším francouzským přístavem, který je cílem mnoha nelegálních přistěhovalců, je přístav v Marseille.

Spolupráce Alžírsko a Francie v otázce bezpečnosti občanů sahající již do dřívějších let, byla potvrzena teprve dohodou z roku 2003. Dohoda konkretizuje oblasti spolupráce a podmínky, za kterých bude uskutečňována. Zejména se jedná o výměnu informací o hledaných osobách, které se podílí na organizovaném zločinu, dále pak o informování druhé strany o zjištěných výsledcích z oblasti kriminalistiky. Následující tabulka ukazuje, jak se spolupráce Francie a Alžírsko vyvíjela a zintenzivňovala od roku 2001 v počtech případů, kdy si obě země vzájemně pomohly.

Tab. 15 Spolupráce v oblasti bezpečnosti a potírání organizovaného zločinu

Rok	Počet francouzských výzev ke spolupráci	Případy kladných reakcí alžírských autorit na francouzskou výzvu	
		počet	v %
2001	20	6	30,0
2002	54	40	74,1
2003	200	164	82,0
2004 - 25. 1. 2005	556	441	79,3

Zdroj: vlastní zpracování

Letos, 22. a 23. března, se z podnětu Národní organizace obětí terorismu (ONVT) konala v Alžíru mezinárodní konference týkající se globálního problému terorismu a role, kterou při jeho potírání hrají civilisté. Konference se účastnilo mnoho odborníků a novinářů z různých zemí, především z Francie, Egypta a Itálie, kteří se zabývají touto problematikou. Během přednášek byla definována i společná mezinárodní strategie, podle níž by měly postupovat asociace zapojené do boje proti terorismu.

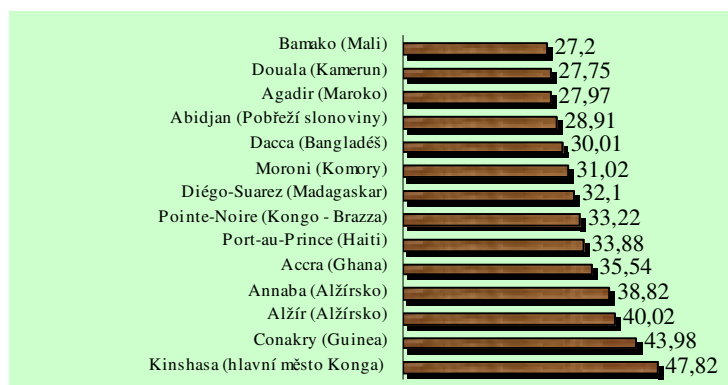
5.5 Pohyb osob

Možná největší problém francouzsko-alžírských vztahů představuje otázka pohybu osob. Ještě v roce 2006 museli Alžířané před tím, než mohli požádat o vízum na cestu do Francie, nejdříve získat zvláštní povolení. Toto opatření vstoupilo v platnost v roce 1995 rozhodnutím 15 zemí ze Schengenského prostoru. V té době bylo totiž Alžírsko, díky terorismu, považováno za zemi představující hrozbu pro bezpečnost Evropy. Počet udělených víz Alžířanům se z 507 000 v roce 1990 snížil na pouhých 50 000 v roce 1996. Občané z jiných zemí Magrebu – Maroka a Tuniska – cestující do Francie měli snadnější přístup k získání víza než Alžířané, což bylo ze strany Alžírska vnímáno jako diskriminace vůči jejich zemi.

Po dlouhém tlaku ze strany Alžírska se Francie nakonec rozhodla tento stav změnit. V listopadu roku 2006 během krátké návštěvy v Alžírsku Nicolas Sarkozy, coby ministr vnitra, oznámil zkrácení lhůty pro obdržení víz Alžířany. V praxi se jednalo o zrušení dodatečné lhůty, která dříve sloužila k prozkoumání spisu alžírských občanů, kteří žádali o vízum. Podle nových pravidel, která byla přijata 15 zeměmi Schengenského prostoru, lhůta pro obdržení víza je nyní jeden až tři dny oproti předchozím 2 až 3 týdnům.

Nový francouzský velvyslanec v Alžírsku, Bernard Bajolet, také navrhl možnost prodloužení platnosti víz až na 5 let pro alžírské občany. Jedinou podmínkou bylo, že stejnou výhodu poskytne alžírská strana francouzským občanům. Dnes přibližně 22 % alžírských státních příslušníků, kteří nepředstavují žádné riziko pro bezpečnost Francie, jsou držiteli víza s platností na dva roky. Francouzský velvyslanec se hodlá přičinit k tomu, aby se počet těchto osob zvýšil až na 30 %. Zároveň by rád dosáhl toho, aby se snížila míra osob, kterým je vízum zamítnuto. Tato míra v roce 2005 dosáhla 42,8 %. K jejímu snížení jistě přispěje i zvýšení nákladů potřebných k získání víza od ledna 2007, o kterém rozhodla Rada Evropské unie. Míru zamítnutí žádostí o vízum v roce 2006 ve dvou alžírských městech, Alžíru a Annabě, která patří mezi 14 dalších měst s rekordními počty odmítnutých víz, ukazuje následující graf.

Graf 14 Francouzské konzuláty s největší mírou zamítnutých žádostí o víza v roce 2006

Zdroj: Nezávislý mezinárodní týdeník Jeune Afrique č. 2444 z 11. až 17. 11. 2007,
vlastní zpracování

Po krutých 90. letech, kdy byly uzavřeny francouzské konzuláty v Alžírsku, došlo na začátku nového století k jejich postupnému znovuotevírání. Jako první začal fungovat konzulát v hlavním městě, v roce 2001 pak konzulát v Annabě. V září minulého roku byl po třináctileté pauze znovu otevřen francouzský konzulát v Oranu, který převzal část žádostí Alžířanů o víza. Do té doby se těmito žádostmi zabýval ze 60 % úřad v Nantes a o zbytku rozhodovaly konzuláty v Annabě a Alžíru. Znovuotevření těchto úřadů znamená pro alžírské občany rychlejší vyřízení jejich žádosti o vízum. Pouze diplomaté mohou v současné době cestovat bez víza, a to díky dohodě mezi oběma zeměmi podepsané v roce 2007. Další výjimkou jsou businessmani, vysokoškolští učitelé a novináři, kteří vízum po vyplnění žádosti obdrží do jednoho týdne.

Co se týče cestování z Francie do Alžírsku, je nutné mít pas s platností nejméně šest měsíců a obdržet vízum. O vízum, které se vystavuje buď na 3 nebo 6 měsíců, se žádá u alžírského konzulátu v místě bydliště žadatele. Podmínkou poskytnutí povolení k pobytu je pozvánka alžírského zaměstnavatele nebo rezervace hotelu v Alžírsku. Náklady na vyřízení víza s platností na 3 měsíce pro francouzské občany cestující do Alžírsku se pohybují kolem 100 euro.

O práci v Alžírsku se mohou ucházet zahraniční pracovníci pouze, pokud se jedná o pozice, které vyžadují vyšší stupeň technického vzdělání (ve Francii je k tomu třeba studovat dva roky po ukončení střední školy a složení maturity). Přednost při obsazování takové pozice mají však nejprve Alžířané a pokud neexistuje nikdo, kdo by ji mohl

obsadit, přichází na řadu cizí státní příslušník. Pracovní povolení se vydává na dva roky a poté je třeba o něj znovu žádat. Pokud se jedná pouze o krátkodobou pracovní činnost, na ni se vydává tříměsíční pracovní povolení, které je možné ve stejném roce obnovit pouze jednou.

5.5.1 Harki

Ani v 90. letech není otázka harki dořešena. Harki, kteří unikli masakru ze strany FLN a dokázali se dostat do Francie⁴¹, byli v prvních letech po vyhlášení nezávislosti Alžírsku umístěni do tranzitních táborů, převážně na jihu Francie. V těchto táborech, původně určených na přechodnou dobu, žili často ve špatných podmínkách až do té doby, než se začalo s jejich postupným zařazováním do francouzské společnosti. Pro některé z těchto uprchlíků, jejichž pouhé procento umělo psát a číst a málokdo měl nějakou kvalifikaci, se našla práce v továrnách hutnického a textilního průmyslu na severu Francie. Ostatní zůstali na jihu, kde byli otevřeny osady lesnického průmyslu. Tyto osady, poskytující současně ubytování a práci celé rodině, měly tu nevýhodu, že byly dosti izolované od okolního světa a tedy od ostatních Francouzů. Lesnické osady a tranzitní tábory zůstaly dodnes symboly příchodu harki do Francie, na které je lépe zapomenout.

Největším problémem harki a jejich potomků je diskriminace ze strany francouzské společnosti. Bývalí harki mnohdy žijí ve špatných podmínkách. Jejich potomci jsou vystaveni diskriminaci při hledání zaměstnání, často nemají žádnou naději na postup na vyšší pracovní místo. Míra jejich nezaměstnanosti byla v roce 1998 podle údajů ministerstva práce 4krát vyšší než u jejich francouzských vrstevníků. Co se týče cestování harki do Alžírsku, těší se v současnosti úplné svobodě pohybu. Jediný problém vyvstává, pokud by jejich návrat do vlasti měl způsobit nějaké narušení veřejného pořádku. V tomto případě je ze strany alžírské ambasády přijato rozhodnutí, které takovým osobám zakáže do Alžírsku vycestovat. Podle alžírského velvyslance ve Francii, Missouma Sbiha, se však jedná o výjimečné a ojedinělé případy.

V roce 1987 byl přijat zákon č. 87-549, nazvaný Santini, ve kterém byl ohodnocen majetek, o nějž harki přišli po válce v Alžírsku útekem do Francie. Každé rodině byla

⁴¹ Podle sčítání lidu v roce 1968 jich bylo 138 458.

přislíbena a následně vyplacena ve třech stejných splátkách podpora v celkové výši 180 000 franků, která měla kompenzovat ztrátu tzv. gourbi, jak nazývají tradiční obydlí. Tato kompenzace byla však nedostatečná, proto se potomci harki v 90. letech spojili a začali společně řešit otázku zlepšení svých životních podmínek. V roce 1991 po vlně stávek, které proběhly ve většině francouzských měst, došlo k přijetí 25 vládních administrativních opatření týkajících se podmínek harki. O tři roky později byl přijat další zákon č. 94-488, tzv. Romani, podle něhož měla být každé pozůstalé rodině bývalých harki vládou během tří let vyplacena podpora ve výši 110 000 franků. V roce 1997 se držením hladovky domáhali nejen vytvoření některých veřejně prospěšných pracovních míst a udělování školních stipendií, které by částečně pomohly vyřešit problém nezaměstnanosti a přístupu harki ke vzdělání. K tomu se přidal také požadavek na oficiální omluvu bývalým harki ze strany Francie za to, že je v roce 1962 ponechala odzbrojené bez pomoci, napospas FLN.

25. září roku 2001, v den, který byl později vyhlášen jako národní den harki, dal francouzský prezident Jacques Chirac vyvěsit v Paříži a v dalších 27 městech a vesnicích desku pocty alžírským muslimům, kteří bojovali za války v Alžírsku na straně Francie. Ještě před tím však prohlásil, že „má Francie vůči bývalým harki dluh, který je nutno (alespoň částečně) odčinit formou nějakého symbolického gesta, kterým by jim bylo projeveno uznání za jejich zásluhy a oběti, které přinesli a jež by jim dalo najevo, že oni a jejich děti jsou nedílnou součástí francouzské společnosti.“⁴²

Toto gesto francouzského národa však harki nestačilo, neboť žádali víc než jen uznání zásluh. Oficiálně Francii zažalovali, že se na konci války v Alžírsku dopustila „zločinu proti lidskosti“ a označili ji za „spoluviníka“ nesoucího částečně odpovědnost za masakry spáchané FLN v roce 1962.

Během kongresu v květnu 2003 se k problému harki vyjádřila i socialistická strana, podle níž harki utrpěli jak po stránce sociální, neboť se již více než 40 let nacházejí na okraji společnosti a potýkají se s diskriminací všeho druhu, tak po stránce morální, kdy musí neustále dokazovat svoji příslušnost k francouzskému národu.

V létě roku 2004 francouzská vláda předložila parlamentu návrh zákona, který by měl konečně dořešit otázku finančního odškodnění harki. Také by se díky tomuto zákonu

⁴² France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002

mělo rozjet několik dalších projektů, které by pomohly objasnit pravdivou historii o harki. Zákon č. 2005-158, který byl přijat pod názvem Mékachéra, počítá s rozdělením podpor v celkové výši 1 miliardy euro.

Opatření přijatá francouzskou vládou ve prospěch harki v letech 2002 až 2007

Od 1. ledna 2003 začala být postupně vyplácena nová finanční podpora, tzv. podpora uznání, která měla částečně odškodnit harki a vdovy po harki, kteří dosáhli věku 60 a více let (celkem 11 200 osob). Její celková hodnota - 30 000 euro - byla stanovena zákonem z roku 2005. V roce 2007 činila roční podpora 1 926 euro a byla vyplacena ve čtyřech stejných splátkách. Podpora je osvobozena od daně z příjmů a každoročně je aktualizována podle vývoje inflace. Každému, kdo má na podporu nárok, byla dána možnost výběru. Buď mu bude nadále vyplácena podpora ve výši 1 926 euro a k tomu navíc 20 000 euro složeno na účet nebo bude dosavadní roční podpora zvýšena na 2 903 euro. Celkové náklady tohoto opatření by neměly přesáhnout 700 milionů euro.

Dalšími příjemci finanční podpory, která uznává zločiny, které byly spáchané na harki na konci války v Alžírsku, jsou pozůstalí sirotci po harki s trvalým pobytem v některém ze států Evropské unie. Každému z nich má být vyplacena částka 20 000 euro, která bude rozdělena mezi členy jeho rodiny. Ze státního rozpočtu odejde na toto opatření přibližně 50 milionů euro.

Zákon Romani, který byl přijat v roce 1994 a jehož ostatní ustanovení se nepodařilo úplně naplnit, hovořil také o vyplácení finanční pomoci na bydlení pro harki a jejich potomky, jejíž platnost byla prodloužena do konce roku 2009. V rámci tohoto ustanovení mohou harki požádat o:

- příspěvek na koupi domu nebo bytu ve výši maximálně 12 196 euro,
- příspěvek na renovaci stávajícího domu nebo bytu ve výši 7 622 euro,
- mimořádný příspěvek na snížení dluhu z poskytnutého úvěru na bydlení.

Dále byla přijata opatření, která mají za cíl zlepšit postavení potomků harki ve společnosti a zajistit snadnější přístup k zaměstnání. Za tímto účelem byly přijaty tři oběžníky - z 23. července 2003, 15. března 2004 a 16. srpna 2005.

5. srpna 2004 vstoupila v platnost dohoda Meziministerské mise pro tzv. „pieds-noirs“⁴³ s Národním úřadem pro bývalé bojovníky (Office national des anciens combattants – ONAC), jejímž cílem je usnadnit přístup harki ke vzdělání na školách ONAC. V roce 2004 a 2006 byly podepsány další dohody, které by měly pomoci harki - absolventům vysokých škol ale i ostatním potomkům harki najít vhodné zaměstnání.

5.5.2 Nošení závoje ve veřejných školách ve Francii

Poprvé se o tomto problému, který je v rozporu se zásadou laicismu uznávanou ve Francii, začalo hovořit v roce 1989. Tehdy byly z výuky ve městě Creil vyloučeny tři muslimské dívky, které se odmítly vzdát svých obličejových roušek. Zásada laicismu, tedy přísného oddělování státu a církve, která vylučuje nošení náboženských symbolů na veřejných místech, a tedy i ve škole, byla zavedena již zákonem z roku 1905. Na konci 20. století se tento problém díky incidentu z Creil dostal ve Francii znovu do popředí a po dlouhou dobu zabíral přední stránky nejen francouzského tisku.

Obr. 3 Zahalená modlící se žena

Zdroj: Alžírsko, země v krvavé mlze, Ladislava Chateau, Literární noviny 2006 – 50, fotograf Jerzy Surdel

⁴³ Vznikla v červnu roku 2002 a v hierarchii ministerstev byla přiřazena k funkci předsedy vlády.

V březnu 2004 byl přijat další zákon týkající se principu neutrality státu, zákon, který přímo zakazuje nošení závoje a jiných „okázalých“ náboženských symbolů ve veřejných školách. Ze zákazu jsou vyloučeny pouze symboly, které jsou diskrétní a nejsou považovány za takové, které by mohly ovlivňovat ostatní studenty v jejich náboženském přesvědčení. Jedná se například o malé křesťanské křížky či náboženské medailonky. Zákaz nošení závoje ve veřejných školách a úřadech je aplikován i v některých muslimských zemích, jako je například Indonésie, Tunisko a Turecko. Box 5 objasňuje vznik povinnosti pro muslimské ženy nosit závoj.

Box 5 Co se říká o nošení závoje v Koránu⁴⁴

Přestože je většina muslimů přesvědčena, že nošení závoje je jedním z pravidel islámu stanovených v Koránu, nebyl to islám, který tuto tradici zavedl. Povinnost nošení závoje mimo rodinný kruh pro všechny vdané ženy byla totiž stanovena již ve 12. století před naším letopočtem v tehdejší Asýrii, což je území severní Mezopotámie v dnešním Iráku. Teprve před smrtí Mohameda, posledního proroka islámského lidu, byla přenesena do islámského práva na všechny muslimské ženy a postupně rozšířena do dalších zemí hlásících se k islámu. Podle tuniského teologa, Mohameda Talbiho⁴⁵: „se Korán o nošení závoje vůbec nezmiňuje, natož aby ho striktně nařizoval. Slovo „sha‘ar“, což znamená vlasy, v Koránu vůbec neexistuje. Bůh neříká ani, že je třeba je zakrýt, ani, že se mají ponechat odkryté. Není to Jeho hlavní starost. Bůh neseslal lidem Korán, aby je naučil oblékat se.“

Přijetím zákona se Francie rozdělila na dva tábory. Jeden, který s jeho obsahem souhlasil, a druhý, který byl zásadně proti jeho aplikaci. Jedním ze zastánců ustanovení zákona byl například bývalý prezident Jacques Chirac a jeho tehdejší vláda. Dále sem patřila početná skupina lidí, podle nichž je třeba uznávat hodnoty státu, ve kterém občan žije. Také většina francouzského učitelského sboru se zákonem souhlasila, stejně jako feministické spolky, podle nichž mnoho muslimských dívek nosí závoje nedobrovolně a jen proto, že je jim tato praktika vnucována islámskou společností, které vládne mužská část populace. V tradiční muslimské společnosti je totiž nezahalená žena považována za svůdkyni, která se nabízí všem a nezaslouží si žádný respekt.

Proti tomuto zákonu vystupoval například Nicolas Sarkozy a někteří levicoví představitelé, kteří zastávají princip „úplné kultovní svobody“ a náboženské příslušnosti.

⁴⁴ <http://fr.wikipedia.org/wiki/>

⁴⁵ Nezávislý mezinárodní týdeník Jeune Afrique, vydání ze 3. března 2004

Dalšími kritiky byly katolické a islámské autority a také Francouzská liga na ochranu lidských práv a práv občanů. Do opozičního tábora se zařadili i islamisté a teroristická síť Al-Qaïda, která, jak už bylo zmíněno v kapitole o spolupráci v oblasti bezpečnosti, začala Francii vyhrožovat. Podle ní je takový zákon jasným důkazem rasismu a omezení lidské svobody.

V současnosti, několik let po přijetí a aplikaci zákona o neutralitě státu, se již rozbourené vody uklidnily a tato rozporuplná otázka je jen málokdy rozebírána v médiích. Většina muslimských dívek byla nucena se se zákazem nošení závoje ve veřejných školách smířit. Přesto zůstávají ty, jejichž náboženské přesvědčení je natolik silné, že radši ukončily studium, než aby se vzdaly symbolu své víry. Rodiny, které přestanou posílat své děti do školy, ztrácí však ve Francii nárok na sociální podporu. Díky tomuto „nátlaku“ ze strany francouzské vlády si pak mnohé svoje počínání rozmyslí.

V roce 2003 bylo v Lille na severu Francie otevřeno zatím první muslimské gymnázium s názvem Averroès. Byla zde poskytnuta možnost 83 studentům, převážně dívkám, pokračovat ve studiu, aniž by se musely vzdát závoje. Podle faráře mešity v Lille, Amara Lasfara, se otázka postupného zakládání muslimských škol dala očekávat. „Nejdříve byly ve Francii postaveny mešity, teď“, po přijetí zákona z roku 2004, „se pozornost pětimilionové populace obrací ke školám.“⁴⁶

⁴⁶ Le Monde, článek A Lille, les jeunes filles voilées vivent le lycée musulman comme une chance, Stéphanie Le Bars, z 18. února 2007

Závěr

V úvodu této diplomové práce jsem si vytyčila cíl, kterým bylo co nejpřesnější zachycení současných bilaterálních vztahů Francie a Alžírska. Situace, ve které se obě dvě země momentálně nachází, a vztahy, jež je pojí, však především vycházejí z historického kontextu. Proto jsem ve třetí kapitole, která se jako první začala zabývat vzájemnými vztahy, zejména v otázce politického dialogu, nejprve rozvedla období francouzské nadvlády v Alžírsku v letech 1830 až 1962, kdy bylo krutou cestou dosaženo nezávislosti. Toto období bylo dle mého názoru zásadní pro následný vývoj alžírsko-francouzských vztahů. Samozřejmě by bylo možné soustředit se přímo na současnou situaci, například na posledních několik let, ale čtenář by tak byl ochuzen o důležité mezníky společně vytvořené historie a východiska, která jsou nutná pro správné pochopení dnešních vztahů. Bez popsání historických souvislostí by některá, dále rozebíraná, témata ani nebyla srozumitelná. Věřím, že díky tomuto postupu se mi, i když určitě ne stoprocentně, podařilo vystihnout dle mého názoru nejdůležitější část společné minulosti a zejména poslední období francouzské nadvlády, kterým byla válka za nezávislost, která zanechala ve francouzských a alžírských srdcích nesmazatelné stopy. I když by si toto téma zasloužilo mnohem více prostoru, úplně nezapadá do oblasti hospodářských vztahů. Proto jsem se na necelých pěti stranách snažila shrnout pouze to nejdůležitější, které nezasvěcenému čtenáři umožní pochopit francouzsko-alžírskou otázku. Rozhodně jsem neměla v úmyslu vyčerpat toto zajímavé téma, které však patří spíše do oblasti historie nebo politologie. V závěru třetí kapitoly jsem nastínila problém, který se bohužel týká zemí na celém světě, a tím je terorismus. Po celá 90. léta byl život Alžířanů ovlivněn tímto fenoménem poslední doby. Bohužel ani dnes se s ním ještě nedokázalo vypořádat. Teroristické útoky odehrávající se v Alžírsku, ale zasahující také do řad francouzských občanů, měly velmi silný dopad na vzájemné vztahy obou zemí.

Ve čtvrté kapitole, věnované vzájemným hospodářským stykům, jsem se opřela o konkrétní údaje o obchodu mezi Alžírskem a Francií. Podkladem k tomu mi byly různé zdroje, ať už francouzské ekonomické časopisy či statistiky zastupitelských úřadů obou zemí. Snažila jsem se údaje z nich získané porovnat a, pokud se lišily, vybrat ty nejvěrohodnější. Druhá část této kapitoly pojednávala o investičních projektech

francouzských podniků v Alžírsku, buď již realizovaných nebo plánovaných v blízké budoucnosti. Na jejich výši, která je na mnohem nižší úrovni, než by byla žádoucí vzhledem k probíhajícím ekonomickým reformám v zemi, měl vliv výše zmíněný problém terorismu a nenávist islamistických skupin, projevovaná vůči západnímu světu a především vůči Francii, pod jejíž vládu Alžírsko po dlouhá léta spadalo. I zde je tedy patrný význam společné minulosti pro následný vývoj hospodářských vztahů.

V páté kapitole jsem se soustředila na otázku spolupráce Francie a Alžírka uskutečňovanou zejména formou pomoci silnější země zemi s nižší dosaženou ekonomickou úrovní. Podle mého názoru se v posledních letech jejich vztahy v oblasti spolupráce vyvíjejí více než slibně. Svědčí o tom řada projektů, na které francouzská strana poskytuje alžírskému státu finanční prostředky. Tyto projekty, mnohdy doplňující reformy započaté alžírskou vládou, jejichž účelem je dosažení vyššího stupně hospodářské úrovně a zlepšení podmínek života alžírského obyvatelstva, pomohou možná částečně překonat negativní vzpomínky obou stran na minulost. Pokud se Alžírsko svou úrovní přiblíží hospodářské úrovni vyspělého světa, možná se pak i vzájemný politický dialog obou zemí dostane do jiné, lepší, roviny. To vše je však nutné brát s určitou rezervou, jelikož jakákoliv země, kde největší váhu mají hodnoty islámu, nikdy neupustí od svých zažitých postojů a zvyků. Ty budou i nadále určitou překážkou mezi západním světem a světem muslimů, a tedy i mezi Francií a Alžírskem.

Nesmíme ale zapomenout, že je to ani ne deset let, co se Alžírsko vydalo cestou vstříc nové, lepší, budoucnosti, a že na všechno je třeba čas. Dokud bude žít generace lidí, která pamatuje válku za nezávislost a její katastrofické důsledky, nebude zřejmě možné zapomenout na křivdy, které byly spáchané jak na jedné, tak na druhé straně. Podle mého názoru však s postupným nástupem nové generace, která podobné zážitky nemá, bude i odeznívat touha Alžířanů po omluvě a nenávist některých občanů Alžírka vůči Francii. Od nástupu nového francouzského prezidenta, Nicolase Sarkozyho, se obě strany snaží toto ožehavé téma příliš nezdůrazňovat. Tím více se však pouští do nových projektů oboustranné spolupráce. Důkazem toho je nedávné uzavření Dohody o partnerství, která bude vodítkem vzájemných vztahů po následující desetiletí.

Psaním této práce jsem se snažila splnit cíl, který jsem si předsevzala v úvodu, a to srozumitelně popsat a rozebrat bilaterální vztahy těchto zemí, odlišných co se týče

uznávaných hodnot, které však pojí dlouholeté soužití jejich obyvatel. Musíme doufat, že počátek nově se rozvíjející spolupráce a poskytované pomoci ze strany Francie, se brzy projeví i v oblasti bezpečnosti, a že se turisté mířící do Alžírska přestanou obávat o svůj život a tím více se budou moci věnovat přírodním krásám a kulturním památkám této muslimské země.

Seznam použité literatury

1. Alžírsko, země v krvavé mlze, Ladislava Chateau, Literární noviny 2006-50
2. Britské listy, deník, vydání z 8. 6. 2004
3. Défense nationale et sécurité collective, francouzský měsíčník z listopadu 2006
4. El Watan, alžírský deník z 27. července 2004
5. France et Algérie, journal d'une passion, vydání Jacques Marseille, Larousse 2002
6. Francouzská ambasáda v Alžírsku – Ekonomická mise (Ambassade de France en Algérie – Mission économique)
7. Les Harkis. Du silence à la parole, Christiane Barge, vydání Pemf, 2004
8. Les Harkis, www.lexpress.fr/info/france/dossier/harkis/dossier
9. Historia, francouzský měsíčník, č. 730 z října 2007
10. L'Histoire, francouzský měsíčník, č. 318 z března 2007
11. Le cheminement singulier de la violence islamiste en Algérie, Critique internationale č. 20 - červenec 2003, Luis Martinez
12. Jeune Afrique, francouzský týdeník, č. 2412 – 2413, 2424, 2425, 2426, 2444, 2446, 2448 z roku 2007
13. Le Nouvel Observateur, francouzský týdeník
14. Le Point, francouzský týdeník, č. 1826, 1828, 1838,
15. Les politiques financières conduites en faveur des français rapatriés, Conseil économique et social, 2007
16. Les relations franco-algériennes où la poursuite des amicales incompréhensions, Jean-Francois Daguzan
17. Mezinárodní obchodní jednání, Miroslava Zamykalová, Professional Publishing, 2003
18. Pohltí nás Islám - islámský útok na Evropu a evropští spolupachatelé této invaze, Beat Christian Bäschlin, přeložil Miroslav Mach, 1998
19. Projet de loi N° 1499, portant reconnaissance de la Nation et contribution nationale en faveur des Français rapatriés, Michele Alliot-Marie, ministre de la défense, le 10 mars 2004

20. Souhrnná teritoriální informace Alžírsko, zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Alžíru ke dni 1. 10. 2007
21. Souhrnná teritoriální informace Francie, zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Paříži ke dni 1. 10. 2007
22. Statistiques du Commerce Extérieur de l'Algérie, Année 2007, Centre National de l'Informatique et des Statistiques, <http://www.douane.gov.dz/cnis/stat/rapp0607.pdf>
23. Zpráva č. 2170, napsaná 22. března 2005 jménem Komise pro zahraniční věci týkající se návrhu zákona č. 1861 v oblasti spolupráce v otázce bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu (ve francouzštině)
24. <http://atheisme.free.fr>
25. <http://fr.wikipedia.org/wiki/>
26. http://guy.perville.free.fr/spip/article.php3?id_article=27
27. <http://ihned.cz>
28. <http://lekiosque.finances.gouv.fr/APPCHIFFRE/Etudes/tableaux/aperçu.pdf>
29. <http://www.afd.fr>
30. <http://www.algeria-watch.org>
31. <http://www.algerie-dz.com>
32. <http://www.algeriesite.com>
33. <http://www.ambafrance-dz.org>
34. <http://www.animaweb.org>
35. <http://www.businessinfo.cz>
36. <http://www.cg.gov.dz/Nouveauté-programme-2005.htm>
37. <http://www.chez.com/justiceharkis/histoiredesharkis.html>
38. <http://www.coface.fr>
39. <http://www.defnat.com>
40. <http://www.diplomatie.gouv.fr>
41. <http://www.elmoudjahid.com>
42. <http://www.emarrakech.info>
43. <http://www.exporter.gouv.fr>
44. <http://www.geography-exam.com>
45. <http://www.harkis.com/>

46. <http://www.latribune.fr>
47. <http://www.lemonde.fr>
48. <http://www.lexpress.fr>
49. <http://www.missioneco.org/algerie/>, Mission Economique, Ambassade de France en Algérie
50. <http://www.mpo.cz>
51. <http://www.rapatries.gouv.fr>
52. <http://www.toutsurlalgerie.com/algerie-france-relations-algero-francaises-bernard-bajolet-2372.html>
53. <http://www.trading-safely.com/sitecwp/cefr.nsf>
54. <http://www.ubifrance.fr>
55. http://www.voltairenet.org/article119777.html?var_recherche=Sarkozy?var_recherche=Sarkozy

Seznam zkratek a francouzských názvů

AFD	Francouzská agentura pro rozvoj (Agence française de développement)
ALGEX	Národní agentura na podporu zahraničního obchodu (Agence Nationale de Promotion du Commerce Extérieur)
ALN	Armáda národního osvobození (Armée de Libération Nationale)
ANBT	Národní agentura pro přehrady a dodávky vody (Agence Nationale des Barrages et Transferts)
ANDI	Národní agentura pro rozvoj investic (Agence Nationale pour le Développement des Investissement)
AQMI	Al-Qaïda v zemích islámského Magrebu (Al-Qaïda au pays du Maghreb islamique)
ASAL	Alžírská vesmírná agentura (Agence Spatiale Algérienne)
CACI	Alžírská obchodní a průmyslová komora (Chambre Algérienne de Commerce et d'Industrie)
CAERT	Protiteroristické centrum Africké unie (Centre africain de recherche sur le terrorisme)
CMEP	Smíšený výbor pro odhady a prognostiky (Comité Mixte d'Evaluation et de Prospective)
CMP	Smíšený výbor pro projekty (Comité Mixte de Projets)
CNES	Národní centrum pro vesmírný výzkum (Centre National d'Etudes Spatiales)
CNI	Národní rada pro investice (Conseil National de l'Investissement)
CPA	banka Crédit Populaire d'Algérie
CSA-RTL	Vysoká audiovizuální rada – Rádio Televize Lucembursko (Conseil supérieur de l'audiovisuel - Radio Télévision Luxembourg)
EPTV	Veřejná společnost alžírské televize (Entreprise publique de télévision algérienne)
ESA	Vysoká škola obchodu (l'Ecole supérieure des Affaires)

ESAA	Alžírská vysoká obchodní škola (Ecole Supérieure Algérienne des Affaires)
ESCP-EAP	Vysoká obchodní škola v Paříži – Škola obchodu v Paříži (l'Ecole Supérieure de Commerce de Paris – l'Ecole des Affaires de Paris)
Euromed Marseille	Škola managementu pro středomoří v Marseille (l'Ecole de Management de l'Euro-méditerranée v Marseille)
FEPP	Fond pro studie a přípravu projektů (Fonds d'Etudes et de Préparation de Projets)
FFEM	Francouzský fond na ochranu světového životního prostředí (Fonds Français pour l'Environnement Mondial)
FIS	Fronta islámské spásy (Front Islamique du Salut)
FLN	Fronta národního osvobození (Front de Libération Nationale)
FSP	Fond prioritní solidarity (Fonds de Solidarité Prioritaire)
GdF	Plynárenská společnost Gaz de France
GIA	Ozbrojená islámská skupina (Groupe Islamique Armé)
GIGN	Zásahová jednotka národní vojenské ochrany (Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale)
GSPC	Salafistická fronta pro kázání a boj (Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat)
HCUR	Vysoká rada pro univerzitní spolupráci a výzkum (Haut Conseil de coopération universitaire et de Recherche)
HDP	Hrubý domácí produkt
HEC	Škola vysokého učení obchodního (l'école des Hautes Etudes Commerciales)
IFTI	Institut technického školení pro průmysl (Institut de Formation Technique pour l'Industrie)
INA	Národní audiovizuální institut (Institut national de l'audiovisuel)
INSEE	Francouzský národní institut pro statistiku a ekonomické studie (Institut National de la Statistique et des Études Économiques)
MBA	Management Business Administration
MEDA	Euro-středomořská rozvojová pomoc

	(Mediterranean European Development Aid)
MEDEF	Hnutí francouzských společností (Mouvement des Entreprises de France)
MFEP	Ministerstvo školení a odborného vzdělávání (Ministère de la Formation et de l'Éducation Professionnels)
MMF	Mezinárodní měnový fond
MSP	Malé a střední podniky
ONAC	Národní úřad pro bývalé bojovníky (Office national des anciens combattants)
ONVT	Národní organizace obětí terorismu (Organisation nationale des victimes du terrorisme)
PAQSE	Projekt zlepšení kvality školského sektoru (Projet d'Appui à la Qualité du Secteur Educatif)
PCSC	Program na rozvoj Alžírsko (Plan Complémentaire de Soutien à la Croissance)
PRCC	Program na zvýšení obchodních kapacit (Programme de renforcement des capacités commerciales)
PSRE	Plán na podporu oživení ekonomiky (Plan de soutien à la Relance Economique)
PROPARCO	Společnost podpory a účasti na ekonomické spolupráci (Société de promotion et de participation pour la coopération économique)
RER	Regionální expresní síť (Réseau Express Régional)
SMIC	Minimální mzda ve Francii (Salaire Minimum Interprofessionnel de Croissance)
SNCF	Národní společnost železnic (Société Nationale de Chemins de Fer français)
SNTF	Národní společnost pro železniční dopravu (Société Nationale des Transports Ferroviaires)
SONATRACH	Národní společnost pro dopravu a komercializaci ropy a zemního plynu (Société nationale des transports et de la commercialisation des hydrocarbures)

SONELGAZ	Národní energetická a plynárenská společnost (Société Nationale de l'Electricité et du Gaz)
UBIFRANCE	Francouzská agentura pro mezinárodní rozvoj podniků (Agence française pour le développement international des entreprises)
UIMM	Svaz průmyslu a řemesel hutnictví (Union des Industrie et Métiers de la Métallurgie)
UMP	Svaz pro lidové hnutí (Union du Mouvement Populaire)
WTO	Mezinárodní obchodní organizace (Wold Trade Organization)

Seznam grafů, obrázků a tabulek

Obrázek	Strana
Obr. 1 Mapa Alžírsko	9
Obr. 2 Mapa Francie	22
Obr. 3 Zahalená modlící se žena	68
Graf	
Graf 1 Zahraniční dluh	13
Graf 2 Vývoj rezerv ropy a zemního plynu	14
Graf 3 Vývoj cen barelů ropy od roku 1998	14
Graf 4 Export ropy a zemního plynu	15
Graf 5 Vývoj HDP a vývozu v letech 2001 až 2006	16
Graf 6 Hospodářský růst (v %)	17
Graf 7 Hospodářský růst, v %	24
Graf 8 Obchodní partneři Francie ve vývozu	26
Graf 9 Obchodní partneři Francie v dovozu	26
Graf 10 Obchodní výměna mezi Francií a Alžírskem mezi lety 1996 až 2006, v milionech euro	42
Graf 11 Podíly 7 nejdůležitějších obchodních partnerů ve vývozu Alžírsko v roce 2006	42
Graf 12 Počet projektů přímých zahraničních investic směřujících do Alžírsko podle země původu v letech 2003–2007	43
Graf 13 Hodnota přímých zahraničních investic plynoucích do Alžírsko podle země původu (v milionech euro)	44
Graf 14 Francouzské konzuláty s největší mírou odmítnutých žádostí o víza v roce 2006	64
Tabulka	
Tab. 1 Makroekonomické ukazatele	18
Tab. 2 Obecné charakteristiky Francie	23
Tab. 3 Hospodářský růst ve světě, v %	24
Tab. 4 Další makroekonomické statistiky, export a import	26
Tab. 5 Příklady francouzských společností z různých sektorů operujících v Alžírsku	44
Tab. 6 Projekt AFD na zlepšení kvality alžírského školského systému	52
Tab. 7 Finanční závazky a úhrady Francouzské agentury pro rozvoj v Alžírsku v letech 1992 až 2007	54
Tab. 8 Projekt AFD na opravy poškozených městských částí, č. CDZ 1019 01	56
Tab. 9 Projekt AFD na přívod pitné vody z přehrady Taksebt do aglomerace Alžíru, č. CDZ 1025 01	56
Tab. 10 Projekt AFD na opravy zón postižených zemětřesením z 21. března 2003, č. CDZ 3008 01	57
Tab. 11 Projekt AFD na modernizaci a rozvoj železniční sítě na předměstí Alžíru, č. CDZ 3005 01	57
Tab. 12 Poskytnutí úvěru alžírské bance Crédit Populaire d'Algérie na financování investičních projektů a zlepšení úrovně malých a středních podniků soukromého sektoru, č. CDZ 3004	59
Tab. 13 Projekt AFD na podporu exportních možností malých a středních podniků, č. CDZ 3007	60
Tab. 14 Projekt AFD týkající se odborného školení a vzdělávání, č. CDZ 3012	60
Tab. 15 Spolupráce v oblasti bezpečnosti a potírání organizovaného zločinu	62

Seznam příloh

Příloha 1
Tab. 1 Pozice Alžírsko vzhledem k Francii
Tab. 2 Pozice Francie vzhledem k Alžírsku
Tab. 3 Zahraniční obchod Alžírsko
Tab. 4 Zahraniční obchod Francie
Příloha 2
Tab. 1 Seznam přímých zahraničních investic Francie v Alžírsku v roce 2007

Přílohy

Příloha 1

Tab. 1 Pozice Alžírsko vzhledem k Francii

		2006	2007	
Odběratel Podíl Alžírsko ve francouzském vývozu	pozice %	16. 1,1	16. 1,1	
Dodavatel Podíl Alžírsko ve francouzském dovozu	pozice %	19. 0,9	25. 0,8	
Obchodní přebytek	mil. euro		12	
Obchodní deficit	mil. euro	41		

Zdroj: Algérie : Commerce extérieur et bilatéral en 2007, Ambassade de France en Algérie, Mission Economique, březen 2008

Tab. 2 Pozice Francie vzhledem k Alžírsku

		2006	2007	
Odběratel Podíl Francie v alžírském vývozu	pozice %	4. 8,2	5. 7,5	
Dodavatel Podíl Francie v alžírském dovozu	pozice %	1. 20,6	1. 16,7	

Zdroj: Algérie : Commerce extérieur et bilatéral en 2007, Ambassade de France en Algérie, Mission Economique, březen 2008

Tab. 3 Zahraniční obchod Alžírsko

S Francií		2006	2007	
Vývozy	v mil. USD	4 355	4 460	
Dovozy		4 364	4 596	
Obchodní saldo		1	232	
Míra krytí	%	100	103	
Se světem				
Vývozy	v mil. USD	54 613	59 518	
Dovozy		21 456	27 439	
Obchodní saldo		33 157	32 079	
Míra krytí	%	255	217	

Zdroj: Algérie : Commerce extérieur et bilatéral en 2007, Ambassade de France en Algérie, Mission Economique, březen 2008

Tab. 4 Zahraniční obchod Francie

S Alžírskem		2006	2007	
Vývozy	v mil. USD	4 036	4 151	
Dovozy		4 134	3 371	
Obchodní saldo		-98	779	
Míra krytí	%	97,5	123	
Se světem				
Vývozy	v mil. USD	388 505	400 169	
Dovozy		416 743	439 340	
Obchodní saldo		-28 238	-39 171	
Míra krytí	%	93,2	91,1	

Zdroj: Algérie : Commerce extérieur et bilatéral en 2007, Ambassade de France en Algérie, Mission Economique, březen 2008

Příloha 2

Tab. 1 Seznam přímých zahraničních investic Francie v Alžírsku v roce 2007

BNP Paribas	Francouzská banka zvyšuje svůj kapitál ve své alžírské pobočce BNP El-Djazair, ve které je jediným vlastníkem, o 1 miliardu DA
BNP Paribas / BNL	Italská banka, pobočka francouzského giganta, zavádí svou pobočku v Alžírsku, ke svému podnikání využije kanceláře místní pobočky BNP
Natixis	Natixis hodlá otevřít asi 10 agentur v Alžírsku a posílit svou pozici mezi malými bankami na místním trhu
Société Générale	Société Générale Algérie posiluje svou pozici vytvořením 23 nových agentur, celkově tak bude mít v Alžírsku 55 poboček
Société Générale / ALD Automotive	ALD Automotive, součást společnosti Société Générale, která se zabývá dlouhodobým pronájmem a správou automobilů, založila v Alžírsku místní pobočku
Total	Francouzská společnost Total investuje 51 % z celkových 3 miliard USD na stavbu a správu petrochemického komplexu v Arzew, alžírský Sonatrach zajišťuje zbývajících 49 %
Saint-Gobain	Saint-Gobain získal 66 % kapitálu společnosti CM Gypso, která vlastní dva lomy, kde se těží sádrovec a předpokládá investovat finanční prostředky do nové továrny na výrobu sádry
Francis Lefebvre	Tato francouzská advokátní kancelář založila v Alžíru novou pobočku s názvem „Bureau Francis Lefebvre Algérie“
Veolia-EDF / Dalkia	Veolia a EDF, společnosti, které nedávno posílily své partnerství, založily v Alžírsku svou pobočku a hodlají zde během následujících 3 let investovat 60 milionů euro, z nichž 20 milionů půjde na akvizici místních společností
Quick	V Alžíru se otvírá první restaurace tohoto francouzsko-belgického řetězce rychlého občerstvení
Star Invest	Společnost Star Invest hodlá v Alžíru během následujících pěti let investovat 75 milionů USD do stavby několika Lounge hotelů, otevření dalších hotelů plánuje v přístavech Skikda a Mostaganem
Gofast / Aigle Azur	Společnost Gofast-Aigle Azur přebírá 49 % podílu společnosti Cnan-Maghreb Lines, pobočky státní námořní společnosti Chán, dále oznámila investici ve výši několika milionů euro
Speedy	Tato francouzská společnost, která se specializuje na opravy a údržbu automobilů, investuje 30 milionů euro a prostřednictvím své alžírské pobočky zakládá 15 nových center
Viveo	Francouzská společnost Viveo, zabývající se informačními technologiemi, založila v Alžírsku novou pobočku, Viveo El Djazaïr, která přispěje k modernizaci alžírského finančního sektoru
PhoneControl	Francouzský vydavatel informačních programů pro telemarketing otvírá v Alžírsku svou pobočku, která přispěje k rozvoji místních telefonních centrál
Air Liquide	Tato francouzská společnost, světový leader v produkci průmyslových a léčebných plynů, založila Air Liquide Algérie, pobočku se 100%ním vlastnictvím
Europcar	Evropský leader v pronájmu vozů se připojuje ke společnosti Cevital, z této fúze vznikne v Alžírsku nová pobočka CeviCar operující na franchisingovém principu
SCE	Tato společnost z Nantes zabývající se stavbou inženýrských sítí vytvořila v Alžírsku novou pobočku se 12 zaměstnanci, díky níž bude moci dokončit uzavřenou obchodní smlouvu na čištění odpadních vod
Extenzo	Tento specialista na dekorace interiérů bude částečně realizovat svou produkci v Alžírsku, kde získal 10 % kapitálu společnosti Izo Froid

Boccard	Tento francouzský výrobce kovových součástí založil v Alžírsku svou pobočku
Trévisse- MLI	Tyto dvě francouzské společnosti na úrovni MSP se spojily, aby společně vytvořily společnost Metrise, která se bude specializovat na výrobu šroubů a matic
LPR	Lorraine Plast Recycling (LPR), francouzská společnost na úrovni MSP specializující se v recyklaci plastových hmot, zavádí svou pobočku v Alžírsku
BCT Demolition	Tento francouzský MSP založil v Alžírsku svou pobočku s názvem Aldemo (Algérienne de démolition) zabývající se demolicí staveb
Behm-Titan-Kaiser (BTK)	Tato francouzská karosářská společnost hodlá během příštích 3 let v Alžírsku investovat 10 milionů euro do společnosti BTK Tiaret, nové pobočky založené společně s alžírskou firmou SNVI, BTK vlastní 60 %, SNVI 40 %

Zdroj: ANIMA – MIPO 2003–2007